

د افغانستان اسلامي جمهوریت
د عدلیې وزارت

سرمجاریک

فوق العاده کڼه

- د ټولیزو رسنیو قانون
- د اساسی قانون پر تطبیق د څارنی
- د خپلواک کمپسیون قانون
- قانون رسانه های همگانی
- قانون کمیسیون مستقل نظارت
- بر تطبیق قانون اساسی

تاریخ نشر: (۱۵) سرطان سال ۱۳۸۸ هـ . ش

نمبر مسلسل: (۹۸۶)

د خپریدو نېټه: د ۱۳۸۸ هـ . ش کال د چنگاښ د میاشتی (۱۵)

پرله پسې شمېر: (۹۸۶)

در این شماره :

- ۱- قانون رسانه های همگانی از صفحه (۱-۴۴) .
- ۲- قانون کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی از صفحه (۴۵-۵۵) .

د امتیاز خاوند: د عدلیې وزارت

مسئول چلوونکی : حیدر "محقق"

۰۷۰۰۰۸۸۱۲۸

د دفتر تېلفون : ۲۱۰۳۳۷۵

مرستیال: نور علم

۰۷۰۰۱۴۷۱۷۸

مهمتم: محمد جان

۰۷۰۰۳۹۵۲۹۲

وب سـایت : www.moj.gov.af

قیمت این شماره : (۵۰) افغاني

تیراژ چاپ اول: (۴۰۰۰) جلد

آدرس: وزارت عدلیه، ریاست نشرات، چهارراهی پشتونستان، کابل

د افغانستان د اسلامي

جمهوريت رياست

گڼه : (۵۸۶۰)

نېټه : ۱۳۸۸/۴/۹

د عدليې وزير محترم سروردانش!

د ټوليزو رسنيو قانون چې دولسي

جرگې د ۱۳۸۷/۶/۱۰ نېټې (۹۶)

گڼې مصوبې پر بنسټ دهغې د ټولو

غړود رايو په دوو ثلثو بيا تصويب

شو، د افغانستان د اساسي قانون له

حکمونو سره د هغه د ځينو موادو د

تناقص له امله، دنوموړي قانون د

(۱۲۱) مادې د حکم له په پام کې

نيولو سره د هغه د مطابقت د څېړنې

په غرض، د افغانستان د اسلامي

جمهوريت سترې محکمې ته ارجاع

او دادی د سترې محکمې دعالي

شوري قرار دهغې ادارې د

۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې (۱۷) گڼې

ليک په ضميمه رارسېدلی او تاسوته

رياست جمهوري اسلامي

افغانستان

شماره : (۵۸۶۰)

تاريخ : ۱۳۸۸/۴/۹

محترم سروردانش وزير عدليه!

قانون رسانه های همه گاني که

به اساس مصوبه شماره (۹۶)

مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ ولسي

جرگه مجدداً به دو ثلث

آرای کل اعضای آن تصويب

گرديد نسبت تناقض برخی

از مواد آن با احکام قانون

اساسي افغانستان، بارعايت حکم

ماده (۱۲۱) قانون مذکور

غرض بررسی مطابقت آن به

ستره محکمه جمهوري اسلامي

افغانستان ارجاع و اينک قرار

شورای عالی ستره محکمه در

ضميمه نامه شماره (۱۷) مؤرخ

۱۳۸۸/۱/۲۶ آن اداره واصل

الف

در واستول شو خو په رسمي جريده
 كې د ټوليزو رسنيو قانون او سترې
 محكمې دعالي شوري د قرار په
 خپرولو لاس پورې كړئ .

گرديد تا به نشر قانون رسانه های
 همه گانی و قرار شورای عالی
 ستره محكمه درجریده رسمی
 اقدام نمایند.

حامد كرزى

د افغانستان د اسلامي

جمهوريت رئيس

حامد كرزى

رئيس جمهورى اسلامي

افغانستان

ولسي جرگه

مصوبه

د ټوليزو رسنيو قانون

د ټولو غړو په دوه ثلثه رأيو سره

پرله پسي گڼه : (۹۶)

د تصويب نېټه : ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسي جرگې د ۱۳۸۷/۶/۱۰ نېټې د

يکشني په ورځ په عمومي غونډه

کې د اساسي قانون د څلورنوي پمې

مادې د حکم پر بنسټ د ټوليزو

رسنيو قانون د دوه يم ځل لپاره د

ټولو غړو په دوه ثلثه رأيو سره

تصويب کړ .

په درنښت

امان الله پيمان

دولسي جرگې دوه يم نائيب

ولسي جرگه

مصوبه

قانون رسانه های همگانی

به دوثلث آرای کل اعضا

شماره مسلسل : (۹۶)

تاریخ تصویب : ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسي جرگه در جلسه عمومي

روز یکشنبه مورخ ۱۳۸۷/۶/۱۰

خویش به تاسی از حکم ماده

نود و چهارم قانون اساسی ،

قانون رسانه های همگانی را

مجدداً به دوثلث آرای کل

اعضاء تصویب نمود .

با احترام

امان الله پيمان

نائب دوم ولسي جرگه

جمهوری اسلامی افغانستان

ستره محکمه

شورای عالی

قرار قضائی نمبر (۶) مؤرخ

۱۳۸۸/۱/۲۶ شورای عالی

ستره محکمه جمهوري اسلامي

افغانستان

شورای عالی ستره محکمه درمورد
کسب رای اعتماد رئیس رادیو
تلویزیون ملی از ولسی جرگه ، قرار
ذیل را صادر نمود :

کسب رای اعتماد ذواتیکه
باید از ولسی جرگه تأیید گردد
در متن قانون اساسی به صراحت
تسجیل گردیده که عبارتند
از:

۱- وزراء ، لوی څارنوال ، رئیس
بانک مرکزی ، رئیس امنیت ملی و
رئیس سره میاشت حسب حکم فقره
(۱۱) ماده (۶۴) .

۲- رئیس و اعضای ستره

د افغانستان اسلامي جمهوریت

ستره محکمه

عالي شوري

د افغانستان اسلامي جمهوریت

د سترې محکمې دعالي شوري

د ۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې د (۶)

گڼې قضائې قرار

دسترې محکمې عالي شوري له
ولسي جرگې څخه دملي راديو
تلویزیون دریس دباورد رای اخستې
په هکله لاندې قرار صادر کړ:

دهغوذواتو د باور د رایو اخیستل
چې باید دولسي جرگې لخوا تأیید
شي ، د اساسي قانون په متن کې په
صراحت سره تسجیل شويدي چې
عبارت دي له:

۱- وزیران، لوی څارنوال، دمرکزي
بانک رئیس، دملي امنیت رئیس او د
سرې میاشتي رئیس، د (۶۴) مادې
د (۱۱) فقرې له حکم سره سم .

۲- دسترې محکمې رئیس او غړي

- د(۶۴) مادې د(۱۲) فقرې له حکم سره سم .
- ۳- داساسي قانون پر تطبيق باندې د څارنې دخپلواک کمېسيون غړي، د اساسي قانون د(۱۵۷) مادې له حکم سره سم.
- څرنګه چې ليدل کېږي دولسي جرګې په واسطه دپورته يادو شوو ذواتو د ټاکنود تاييد شرط، يو منصوص امر دی، هرډول ايزاد پرهغه داساسي قانون دتعديل په معني دی چې يوازې د لويې جرګې واک ګڼل کېږي .
- دزياتو معلوماتو لپاره بايد زياته کړو چې د لويې جرګې له جوړېدو دمخه داساسي قانون دمسودو په ټولونسخوکې، د(۶۴) مادې (۱۱) فقره، پدې متن تسجيل شوې وه:
- دوزبرانو او لوی څارنوال ټاکنې، دولسي جرګې په تاييد اود هغوی عزل او استعفي .
- (۱) ګڼې ضميمې ته دې مراجعه وشي .
- محکمه حسب فقره (۱۲) ماده (۶۴) .
- ۳- اعضاءي کميسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسي حسب حکم ماده (۱۵۷) قانون اساسي.
- طوريکه دپدې مې شود شرط تاييد تعيين ذوات فوق الذکر توسط ولسي جرګه طبق مواد فوق الذکر قانون اساسي امر منصوصی بوده هرگونه ايزاد برآن به معني تعديل قانون اساسي که صرفاً از صلاحيت لويه جرګه مې باشد محسوب مې گردد.
- برای معلومات بیشتر بايد علاوه نمود که در تمام نسخه های مسوده های قانون اساسي قبل از تدوير لويه جرګه فقره (۱۱) ماده (۶۴) به اين متن تسجيل گرديده بود :
- تعيين وزرا و لوی څارنوال به تاييد ولسي جرګه وعزل و قبول استعفاي آنها .
- مراجعه شود به ضميمه نمبر (۱) .

دلويې جرگې په واسطه په ياده شوې فقره کې د مرکزی بانک د رئیس ، دملې امنیت درئیس او سرې میاشتي د رئیس ایزاد ، دجلدې د(۷) په نسخه کې زیات او منظور شوی دی. (۲) گنې ضمیمې ته دې مراجعه وشي .

ځکه خو به نوموړې فقره کې بل هر ډول ایزاد پرته لدې چې د لويې جرگې لخوا اعمال شي مجاز ندی. په دې توگه د سترې محکمې عالی شورې، دولسي جرگې لخوا دملې راديو تلویزیون درئیس دټاکنې دتائیدولو شرط داساسي قانون پر خلاف حکم کوي .

وايزاد: رئیس بانک مرکزی ، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت در فقره مذکور توسط لویه جرگه در نسخه (۷) جدی علاوه و منظور گردیده. مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۲) .

لذا هرگونه ایزاد دیگر در فقره متذکره بجز اینکه از طرف لویه جرگه اعمال گردد مجاز نمی باشد . بناءً شورای عالی ستره محکمه شرط تائید تعیین رئیس راديو تلویزیون ملی را توسط ولسی جرگه خلاف قانون اساسی حکم می کند .

فهرست مندرجات
قانون رسانه های همگانی
فصل اول
احکام عمومی

<u>عنوان</u>	<u>مواد</u> <u>صفحه</u>
۱..... مبنی.....	ماده اول:
۱..... هدف.....	ماده دوم:
۳..... اصطلاحات.....	ماده سوم:

فصل دوم

حقوق و مکلفیت ها

۸..... آزادی فکر و بیان.....	ماده چهارم:
۹..... مطالبه معلومات.....	ماده پنجم:
۹..... حمایت قانونی.....	ماده ششم:
۱۰..... حق جواب دادن.....	ماده هفتم:
۱۱..... عدم نشر جواب.....	ماده هشتم:
۱۲..... تشکل صنفی.....	ماده نهم:

فصل سوم

تأسیس رسانه های چاپی

۱۲..... تأسیس رسانه ها.....	ماده دهم:
۱۴..... داشتن آدرس وسایر مشخصات.....	ماده یازدهم:

فصل چهارم

تأسیس رسانه های همگانی برقی

- ماده دوازدهم : تأسیس رسانه برقی ۱۴
- ماده سیزدهم : رسانه برقی عامه رادیو تلویزیون ملی افغانستان ۱۵
- ماده چهاردهم : موقعیت اداره رادیو تلویزیون ملی ۱۶
- ماده پانزدهم : مکلفیت ها و وظایف ۱۶
- ماده شانزدهم : برنامه های دینی و ملی ۱۶
- ماده هفدهم : اداره رادیو تلویزیون در حالات اضطرار ۱۷
- ماده هجدهم : حفظ برنامه ها ۱۷
- ماده نوزدهم : رسانه های برقی غیر دولتی ۱۸
- ماده بیستم : رعایت اصول ۱۸
- ماده بیست و یکم : آزادی رادیو تلویزیون های خصوصی ۱۸
- ماده بیست و دوم : رعایت توازن ۱۹
- ماده بیست و سوم : نگهداری مطالب ضبط شده ۱۹
- ماده بیست و چهارم : حق ادعا ۱۹
- ماده بیست و پنجم : مکلفیت مدیران مسؤل رسانه های برقی ۲۰

فصل پنجم

منابع مالی رسانه های همگانی

- ماده بیست و هشتم : منابع تمویل ۲۱

فصل ششم

تأسیس مطابع و مؤسسات فرهنگی

- ماده بیست و هفتم: حق تأسیس ۲۲
- ماده بیست و هشتم: جواز فعالیت ۲۳

فصل هفتم

صاحب امتیاز ، شرایط و مکلفیت ها

- ماده بیست و نهم: صاحب امتیاز ۲۳
- ماده سی ام : شرایط صاحب امتیاز ۲۳
- ماده سی و یکم: داشتن اساسنامه ۲۵
- ماده سی و دوم: ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی ۲۵
- ماده سی و سوم : رایة معلومات غرض ثبت رسانه ها و مؤسسات فرهنگی ۲۶
- ماده سی و چهارم: داشتن آدرس و نشان مخصوص ۲۷
- ماده سی و پنجم: حق مراجعه به محکمه ۲۷
- ماده سی و هشتم: انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت ۲۸

فصل هشتم

مدیر مسؤل ، شرایط و مکلفیت های آن

- ماده سی و هفتم : داشتن مدیر مسؤل ۲۹
- ماده سی و هشتم: شرایط تعیین مدیر مسؤل ۲۹
- ماده سی و نهم: مسؤلیت از نشر مضامین ۳۰
- ماده چهلم : رعایت حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده ۳۰

فصل نهم

شورای عالی رسانه ها

- مادهٔ چهل و یکم : ترکیب شورای عالی رسانه ها..... ۳۱
- مادهٔ چهل و دوم : کمیسیون رسانه های همگانی..... ۳۳
- مادهٔ چهل و سوم : وظایف کمیسیون رسانه های همگانی..... ۳۴
- مادهٔ چهل و چهارم : کمیسیون رادیو تلویزیون ملی افغانستان..... ۳۵

فصل دهم

آثار و مطالبی که تولید ، چاپ و نشر آن ممنوع است

- مادهٔ چهل و پنجم : نشر مطالب ممنوع..... ۳۷
- مادهٔ چهل و ششم : آژانس باختر..... ۳۹
- مادهٔ چهل و هفتم : سلب امتیاز..... ۳۹

فصل یازدهم

احکام متفرقه

- مادهٔ چهل و هشتم : حق تهیه فلم به اتباع خارجی..... ۴۱
- مادهٔ چهل و نهم : اطلاع از تغییرات در اساسنامه..... ۴۱
- مادهٔ پنجاهم : مکلفیت نمایندگی آژانس ها و رسانه های خارجی... ۴۲
- مادهٔ پنجاه و یکم : ثبت کتاب ، رساله و ناشر..... ۴۳
- مادهٔ پنجاه و دوم : وضع قوانین..... ۴۳
- مادهٔ پنجاه و سوم : پرداخت مالیه..... ۴۴
- مادهٔ پنجاه و چهارم : تاریخ انفاذ..... ۴۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

د ټوليزو رسنيو قانون

قانون رسانه های همگانی

لومړی فصل

فصل اول

عمومي حکمونه

احکام عمومي

مبنيمبني

لومړۍ ماده:

ماده اول:

دغه قانون داسلام دسپېڅلي دين داصولواو حکمونوله په پام کې نيولو او داساسي قانون دڅلور دېرشمې مادې له حکم سره سم اود بشر دحقوقو دنړيوالې اعلاميې نولسمې مادې ته په پام سره د فکر او بيان د آزادۍ د حق د تأمينولو او په هېواد کې د ټوليزو رسنيو د فعاليت د تنظيمولو په مقصد وضع شوی دی .

اين قانون با در نظر داشت اصول و احکام دين مبین اسلام و به تأسی از حکم ماده سی و چهارم قانون اساسی و رعایت ماده نهم اعلامیه جهانی حقوق بشر، به منظور تأمین حق آزادی فکر و بیان و تنظیم فعاليت رسانه های همگانی در کشور وضع گردیده است.

موخههدف

دوه یمه ماده:

ماده دوم:

د دغه قانون موخې عبارت دي له :
۱- د فکر او بيان د آزادۍ د حق ملاتړ او تضمين .

اهداف این قانون عبارت اند از:
۱- حمايت و تضمين حق آزادی فکر و بیان.

- ۲- د ژورنالستانو د حقوقو ملاتړ او د رسنيو د آزاد فعالیت د شرایطو تأمینول .
- ۳- د آزادو ، خپلواکو او کثرت غوښتونکو ټوليزو رسنيو د وسایلو رواجول او پرمختیا .
- ۴- د هېواد د اتباعو د فکر او احساس د څرگندولو اود وینا ، لیکنې ، رسم ، تصویر، په فیته کې د ثبتولو، تمثیل ، حرکت او نورو علمي ، ادبي ، هنري او چاپ او خپرولو د پدیدو په واسطه په عادلانه توګه دحقایقو د انعکاس د مناسبو زمینو برابرول .
- ۵- داسلام دسپېڅلي دین حکمونو او اصولوته په پام سره دبشر دحقوقو په نړیواله اعلامیه کې مسجل دییان او ټوليزو رسنيو د اصل په پام کې نیول.
- ۶- د ټوليزو رسنيو د وسایلو له سالمې ودې سره د مرستې په منظور په داسې ډول چې وکولای شي په
- ۲- حمایت از حقوق ژورنالستان و تأمین شرایط فعالیت آزاد رسانه ها.
- ۳- ترویج و انکشاف رسانه های همگانی، آزاد، مستقل و کثرت گرا.
- ۴- فراهم نمودن زمینه های مناسب برای اظهار فکر و احساس اتباع کشور و انعکاس حقایق به طور عادلانه توسط گفتار، نوشته، رسم، تصویر، ثبت روی نوار، تمثیل، حرکت و سایر پدیده های علمی، ادبی، هنری و طبع و نشر.
- ۵- رعایت اصل آزادی بیان و رسانه های همگانی مسجل در اعلامیه جهانی حقوق بشر با رعایت اصول و احکام دین مقدس اسلام.
- ۶- کمک به منظور رشد سالم رسانه های همگانی به نحوی که بتوانند وسایل مؤثر نشر اخبار

هېواد کې د صحیحو خبرونو، اطلاعاتو، زده کړې او روزنې د خپرولو او د علم او ثقافت د غوړېدو اغېزمن وسایل وي، د خلکو نظريې له ژورنالستيکي معیارونو، اصولو او ارزښتونو (صداقت، نا پلوی او توازن) سره سم منعکس کړي.

اصطلاحگانې

درېیمه ماده:

په دې قانون کې لاندې اصطلاحگانې دغه مفاهیم لري:

۱- رسنۍ: له لاندنيو وسایلو څخه

په گټې اخیستې سره د پیغام، معلوماتو

او اطلاعاتو د لېږدونې وسیله ده:

۲- برېښنایي رسنۍ: راډیو،

ټلويزيون، کبيلي شبکه او انټرنټ.

۳- چاپي رسنۍ: ورځپاڼه، جريده

(اووه نيزه، پنځلس ورځنۍ خپرونه،

مياشتنۍ، گاهنامه (تقويم)، فصل نامه،

کلنۍ، پوسټر او خبرنامه).

۴- په دې قانون کې ټوليزې رسنۍ

په لاندې ډولونو وېشل کېږي:

صحیح، اطلاعات، آموزش، تربیت و شگوفایی علم و ثقافت در کشور بوده، نظریات مردم را مطابق با معیارها، اصول و ارزشهای ژورنالیستی (صداقت، بی طرفی و توازن) انعکاس دهد.

اصطلاحات

ماده سوم:

اصطلاحات آتی در این قانون دارای

مفاهیم ذیل می باشد:

۱- رسانه: وسیله انتقال پیام،

معلومات و اطلاعات با استفاده از

وسایل آتی می باشد:

۲- رسانه برقی: راډیو، تلویزیون،

شبکه کبيلي و انټرنټ.

۳- رسانه چاپی: روزنامه، جريده

(هفته نامه، نشریه پانزده

روزه، ماهنامه، گاهنامه، فصل نامه،

سالنامه، پوسټر و خبرنامه).

۴- رسانه همگانی در این قانون به

انواع ذیل تقسیم می گردد:

- عامه رسنی: هغه رسنی ده چې په عامه خلکو پورې اړه لري او دولت، د اعلانونو د خپرولو او د خدمتونو د وړاندې کولو له لارې تمویلېږي.
- عامه رسنه عامه: رسنه ای است که متعلق به عامه مردم بوده، از طریق دولت، نشر اعلانات و عرضه خدمات تمویل می گردد.
- خصوصي رسنی: هغه رسنی ده چې په حقيقي اشخاصو، سياسي، اقتصادي، ټولنيزو او فرهنگي سازمانونو پورې اړه لري او د هغو لخوا سمبال او تمویلېږي.
- رسنه خصوصي: رسنه ای است که متعلق به اشخاص حقيقي، سازمانهای سياسي، اقتصادي، اجتماعي و فرهنگي بوده و از طرف آنها تجهيز و تمویل می گردد.
- ۳- ژورنالیست: هغه حرفوي او مسلکي شخص دی چې د رسنیو له لارې خپره نیز مواد او محتوي (منځپانگه) ، برابرو او وړاندې کوي .
- ۳- ژورنالیست: شخص حرفوي او مسلکي است که از طریق رسانه ها مواد و محتوای نشراتی را تهیه و عرضه می نماید.
- ۴- مطبعه: هغه اقتصادي او تخنیکي دستگاه ده چې چاپي خدمتونه سرته رسوي .
- ۴- مطبعه: دستگاه اقتصادی و تخنیکي است که خدمات چاپی را انجام می دهد.
- ۵- طابع: هغه حقيقي یا حکمي شخص دی چې د ملکیت پر بنسټ یا د مالک په استازیتوب د مطبعې د چارو متصدي وي.
- ۵- طابع: شخص حقيقي یا حکمي است که به اساس ملکیت یا نمایندگی مالک، متصدي امور مطبعه می باشد.

- ۶- ناشر (خپرونکی) : هغه حقيقي
يا حکمي شخص دی چې دغیر موقوتو
آثارو د چاپولو او خپرولو اجازه لري.
۷- خپرول: د ټوليزو رسنيو له لارې
د پيغام او خبر د لېږدونې عملیه ده .
۸- د فلم د توليد مؤسسه: هغه
ټولنه ده چې دخپلې اساسنامې
او موخو په رڼا کې مستند او سينمايي
فلمونه او عکس او سلايد توليدوي.
۹- خپره نيزه مؤسسه : هغه حکمي
شخصيت دی چې داساسنامې له
مخې تا سيس او دبرېښنايي، چاپي،
موقوتو او غير موقوتو رسنيو
خپرونې، له خپلو موخو سره سم
چاپ او خپروي .
۱۰- د ژورناليزم روزنيزه ټولنه: هغه
ټولنه ده چې په لنډمهاله يا اوږد
مهاله توگه د ژورناليزم په مسلکي
روزنې لاس پورې کوي .
۱۱- دارالترجمه: هغه حکمي
مؤسسه ده چې له اساسنامې سره
سم حق لري مطالب او مضمونونه له
- ۶- ناشر: شخص حقيقي
يا حکمي است که اجازه طبع و نشر
آثار غير موقوت را دارا می باشد.
۷- نشر: عملیه انتقال پیام و خبر از
طریق رسانه های همگانی است .
۸- مؤسسه توليد فلم: نهادی است
که در پرتو اساسنامه و اهداف
خویش فلم های مستند و سينمايي و
عکس و سلايد را توليد می کند.
۹- مؤسسه نشراتي: شخصيت
حکمی است که به اساس
اساسنامه تأسيس و نشرات رسانه های
برقی، چاپی موقوت و غير موقوت را
مطابق به اهداف نشر و پخش
می نمايد.
۱۰- نهاد آموزشی ژورناليزم: نهادی
است که به صورت کوتاه مدت يا
دراز مدت به آموزش مسلکي
ژورناليزم می پردازد.
۱۱- دارالترجمه: مؤسسه
حکمی است که طبق اساسنامه
حق دارد مطالب و مضامينی

- يوې ژبې څخه بلې ژبې ته وژباړي .
- ۱۲- دخبررسونې آژانس :هغه حکمي شخصیت دی چې د اړیکو په برخه اود اطلاعاتو په راټولولو او رسو لو کې فعالیت کوي .
- ۱۳- د تبلیغاتو او اعلاناتو شرکت: هغه سوداگریز حکمي شخصیت دی چې له اساسنامې سره سم په تبلیغاتو او اعلانونو لاس پورې کوي.
- ۱۴- دنسخې اخیستنې حق(کاپي رایټ): د ثبت شویو خپرونو د معنوي مالکیت اود امتیاز د حق لرل دي چې له منل شویو معیارونو سره سم دجلاقانون په واسطه تنظیمېږي .
- ۱۵- دامتیاز خاوند: هغه حقیقي یا حکمي شخص دی چې د برېښنایي ، چاپي ټولیزو رسنیو، دژورنالیزم دروزنیز مرکز، مطبعې، خپره نیزې مؤسسې ، دارالترجمې دخبررسونې آژانس ، دفلم جوړولو مؤسسې او د تبلیغاتو او اعلانونو د شرکت په تأسیس اوتدویر لاس پورې کوي.
- را از زبانی به زبان دیگر ترجمه کند.
- ۱۲- آژانس خبر رسائی: شخصیت حکمی است که در عرصه ارتباطات، جمع آوری و رسانیدن اطلاعات فعالیت می نماید.
- ۱۳- شرکت تبلیغات و اعلانات: شخصیت حکمی تجارتي است که مطابق اساسنامه به تبلیغات و اعلانات می پردازد.
- ۱۴- حق نسخه برداری (کاپی رایټ): داشتن حق مالکیت معنوی و امتیاز انتشارات ثبت شده است که در مطابقت با معیارهای قبول شده توسط قانون جداگانه تنظیم می شود.
- ۱۵- صاحب امتیاز: شخص حقیقي یا حکمی است که به تأسیس و تدویر رسانه های برقی، چاپی، نهاد آموزش ژورنالیزم، مطبعه، مؤسسه نشراتی، دارالترجمه، آژانس خبر رسائی، مؤسسه تولید فلم و شرکت تبلیغات و اعلانات می پردازد.

- ۱۶- مسئول مدیر: هغه شخص دی چې په بالفعل ډول د دغې مادې په (۱۵) جزء کې په درج شویو مؤسسو پورې د اړوندو خپره نيزو چارو مسئولیت پر غاړه لري .
- ۱۷- راديو: د ټوليزو اړيکيو او خبررسونې سمعي وسيله ده .
- ۱۸- ټلويزيون: د ټوليزو اړيکيو او خبررسونې سمعي او بصري وسيله ده .
- ۱۹- کبلي شبکه: سمعي او بصري ټوليزه رسنۍ ده چې گډونوالو ته ملي او بين المللي اطلاعاتي، بنوونيز، روزنيز، فرهنگي او تفريحي پروگرامونه وړاندې کوي.
- ۲۰- اعلانونه: حقيقي او حکمي اشخا صوته د يو ډول سمعي او بصري خدمتونو وړاندې کول دي چې په برېښنايي او چاپي ټوليزو رسنيو کې د پيسو او يا متقابلو خدمتونو په بدل کې ترسره کېږي .
- ۱۶- مدير مسئول: شخصي است که طور بالفعل مسئوليت امور نشراتي مربوط به وسايل مندرج جزء (۱۵) اين ماده را به عهده دارد.
- ۱۷- راديو: وسيله ارتباط و اطلاع رسانی همگانی سمعی است.
- ۱۸- تلویزیون: وسيله ارتباط و اطلاع رسانی همگانی سمعی و بصری است.
- ۱۹- شبکه کبلی: رسانه همگانی سمعی و بصری است که برنامه های اطلاعاتی، تعلیمی، تربیتی، فرهنگی و تفریحی ملی و بین المللی را برای مشترکین عرضه می کند.
- ۲۰- اعلانات: عرضه نوعی خدمات سمعی و بصری برای اشخاص حقیقی یا حکمی است که در رسانه های همگانی برقی و چاپی در بدل پول یا خدمات متقابل آن انجام می شود.

۲۱- مرسته: د حقيقي يا حکمي اشخاصوله خوا د هرډول مرستې اجراء ده چي دټوليزورسنیو دمادي يا معنوي پياوړتيا لپاره ترسره کېږي.

۲۱- اعانه: اجرای هر نوع کمک توسط اشخاص حقيقي يا حکمي است که به منظور تقويت معنوی يا مادی رسانه های همگانی انجام میابد.

دوه یم فصل

حقوق او مکلفیتونه

د فکر او بیان آزادي

خلورمه ماده:

(۱) هر شخص د فکر او بیان د آزادی حق لري .

د دولتي چارواکوله خواله لاس وهنې، محدودیت او تهدید پرته د قانون د حکمونوپه حدودوکې د معلوماتو، اطلاعاتو او نظریو غوښتنه، ترلاسه کول اولېږدول په دې حق کې شامل دي. په دې حق کې د معلوماتو دخپرولو، وپشلو او ترلاسه کولو د وسایلو آزاد فعالیت هم شاملېږي .

(۲) دولت، دټوليزو رسنیو د آزادی-ملاټر، پياوړې او تضمینوي یې .

فصل دوم

حقوق و مکلفیت ها

آزادی فکر و بیان

ماده چهارم:

(۱) هر شخص حق آزادی فکر و بیان را دارد.

طلب، حصول و انتقال معلومات، اطلاعات و نظریات در حدود احکام قانون بدون مداخله، ایجاد محدودیت و تهدید از طرف مسئولین دولتی شامل این حق است. این حق در برگیرنده فعالیت آزاد وسایل پخش، توزیع و دریافت معلومات نیز می باشد.

(۲) دولت، آزادی رسانه های همگانی را حمایت، تقویه و تضمین می نماید.

ددولت او دولتي ادارو په گډون هېڅ حقيقي يا حکمي نشي کولای د خبري يا معلوماتي رسنيو آزاد فعالیت منع ، تحریم ، سانسور يا محدود کړي او يا په بل ډول د ټوليزو او معلوماتي رسنيو د خپرونو په چارو کې لاس وهنه وکړي ، خو ددغه قانون له حکمونو سره سم .

د معلوماتو غوښتل

پنځمه ماده:

هر شخص حق لري ، معلومات وغواړي او ترلاسه يې کړي . دولت د هېواد د اتباعو له غوښتنې سره سم ، هغه معلومات چې غوښتل کېږي ، دهغوی په واک کې ورکوي . خو داچې غوښتل شوي معلومات محرم وي او افشاء کول يې د هېواد امنیت ، ملي گټې او ځمکنۍ بشپړتيا په خطر کې واچوي او يا د نورو حقوقو ته زیان ورسوي .

هیچ شخص حقيقي يا حکمي به شمول دولت و ادارات دولتي نمی تواند فعالیت آزاد رسانه های خبری يا معلوماتی را منع ، تحریم ، سانسور يا محدود نموده و يا طور دیگری در امور نشرات رسانه های همگانی و معلوماتی مداخله نماید ، مگر مطابق احکام این قانون .

مطالبه معلومات

ماده پنجم :

هر شخص حق دارد معلومات را طلب و دریافت نماید . دولت بنا بر تقاضای اتباع کشور معلوماتی را که مطالبه می شود به دسترس آنان قرار می دهد ، مگر اینکه معلومات مطالبه شده محرم بوده و افشای آن امنیت ، منافع ملی و تمامیت ارضی کشور را به خطر مواجه سازد و یا به حقوق دیگران صدمه وارد نماید .

قانوني ملاتړ

شپږمه ماده:

(۱) ژورناليستان د انتقادي رپوټونو او نظريو په خپرولو پورې د اړوندو مسلکي فعاليتونو په ترسره کولو کې تر قانوني ملاتړ لاندې نيول کېږي.

(۲) ژورناليستان حق لري د خپلو معلوماتي سرچينو له څرگندولو څخه ډډه وکړي خو داچې واکمني محکمې د هغو د څرگندولو په هکله حکم کړی وي .

د ځواب ورکولو حق

اوومه ماده:

(۱) هر حقيقي يا حکمي شخص چې د يوې ټوليزې رسنۍ له خوا پرې تعرض وشي، د هغه شخصيت، اعتبار او مادي گټې زيانمنې شي، حق لري، د هغه د رد ځواب په هم هغې رسنۍ کې ورکړي .

(۲) اړونده رسنۍ دې له ځنډ پرته ځواب په وړيا توگه دهم هغې رسنۍ

حمایت قانونی

ماده ششم:

(۱) ژورناليستان در اجرای فعالیت های مسلکی مربوط به نشر گزارش ها و نظریات انتقادی مورد حمایت قانونی قرار می گیرند.

(۲) ژورنالیستان حق دارند از افشای منابع معلوماتی شان خود داری نمایند، مگر اینکه محکمه ذیصلاح در مورد افشای آن حکم نموده باشد.

حق جواب دادن

ماده هفتم:

(۱) هر شخص حقيقي يا حکمی که از ناحیه یک رسانه همگانی مورد تعرض قرار گرفته، شخصیت، اعتبار يا منافع مادی آن متضرر شود، حق دارد جواب رد آن را در عين رسانه بدهد.

(۲) رسانه مربوطه بدون تأخیر جواب را طور رایگان در عين رسانه

- په وروستی گڼه يا خپرونه کې خپور کړي .
- (۳) ورکړل شوی ځواب دې له جرمي ماهيت څخه پاک وي او په هغې رسنۍ کې په ادعا شوې موضوع پورې منحصر وي ، او په ليکنۍ بڼه دې د زيانمن او يا د هغه د وکیل په لاسليک د ټوليزې رسنۍ مسئول مدير ته وسپارل شي .
- (۴) د ځواب د نه خپرولو په هکله هر ډول شکايت ، اړوند کمپسيون ته راجع کېږي .
- (۵) د ملي شوري د غونډو او علني محکمو د بهير درپوت په هکله د ځواب حق صدق نه کوي ، خوداچې دنوموړو غونډو بهير د يوې رسنۍ لخوا تحريف شوی وي.

د ځواب نه خپرول

اتمه ماده:

ټوليزې رسنۍ په لاندې مواردو کې کولای شي د ځواب له خپرولو څخه ډډه وکړي:

۱- ځواب د بحث له موضوع څخه

در شماره يا نشريه بعدی به نشر بسپارد.

(۳) جواب ارايه شده عاری از ماهيت جرمي بوده و منحصر به جواب موضوع ادعا شده در آن رسانه باشد که به شکل نوشتاری با امضای شخص متضرر و یا وکیل آن به مدير مسئول آن رسانه همگانی سپرده شود.

(۴) هر نوع شکايت در مورد عدم نشر جواب به کميسيون مربوطه ارجاع می گردد.

(۵) حق جواب در مورد گزارش از جريان جلسات شورای ملی و محاکم علنی صدق نمی کند، مگر اینکه جريان جلسات مذکور توسط رسانه ای تحريف شده باشد.

عدم نشر جواب

ماده هشتم:

رسانه های همگانی در موارد زیر می توانند از نشر جواب خودداری نمایند:

۱- جواب خارج از موضوع بحث

بهر وي .

۲- خواب له نوي ورځو ځنډه وروسته رسنۍ ته رسېدلی وي .

صنفي جوړښت

نهمه ماده:

ژورنالستان او د ټوليزو رسنيو نور غړي کولای شي د اړوندو صنفی گټو د دفاع په موخه د قانون له حکمونو سره سم خپلواکې صنفی اتحادیې، ټولنې او مرکرونه جوړ کړي .

درېیم فصل

د چاپي رسنيو تاسيس

د رسنيو تاسيسېدل

لسمه ماده:

(۱) د هېواد اتباع ، سياسي گوندونه، ټولنيز سازمانونه، کورنۍ غير دولتي مؤسسې او د بهرنيو هېوادونو پناه غوښتونکي او دولتي ادارې کولای شي ددغه قانون له حکمونو سره سم چاپي رسنۍ تاسيس کړي .

(۲) په افغانستان کې بهرنۍ سياسي

باشد.

۲- جواب دير تر از نود روز به رسانه رسیده باشد.

تشکل صنفی

ماده نهم:

ژورنالستان و سایر اعضای رسانه های همگانی می توانند به منظور دفاع از منافع صنفی مربوط مطابق احکام قانون اتحادیه ها، انجمن ها و کانون های مستقل صنفی را ایجاد نمایند.

فصل سوم

تاسيس رسانه های چاپي

تاسيس رسانه ها

ماده دهم :

(۱) اتباع کشور ، احزاب سياسي، سازمان های اجتماعی ، مؤسسات غير دولتي داخلي و پناه گزيان کشورهای خارجي و ادارات دولتي می توانند مطابق احکام این قانون رسانه های چاپي را تاسيس نمایند.

(۲) نمایندگی های سياسي خارجي

نماینده‌گی د دیپلوماتیکو موازینو په پام کې نیو لو سره کولای شي د خبرنامې په چاپولو او خپرولو لاس پورې کړي .

(۳) دنړیوالو او بین الحکومتي مؤسسو نمایندگی کولای شي دخپل کار په ساحو کې د اړوندو وزارتونو او ټولنو په مخکنی خبرتیا سره په علمي څېړنو او د موقوتو او غیر موقوتو خپرونو په چاپولو او خپرولو لاس پورې کړي .

(۴) رپوټونه او علمي څېړنې دې د اړوندو وزارتونو او ټولنو د مخکنی خبرتیا په اساس صورت ومومي .

(۵) هغه بهرنی غیر دولتي مؤسسې (NGOS) چې د قانون له حکمونو سره سم جوړې شوې وي، په هغه صورت کې چې مسئول مدیرې دافغانستان له اتباعو څخه وي کولای شي د خپل تخصصي کار په ساحه کې د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د اجازې له تر لاسه کولو وروسته، د موقوتو او غیر موقوتو

در افغانستان با رعایت موازین دیپلوماتیک می تواند به طبع و نشر خبرنامه پردازند.

(۳) نمایندگی های مؤسسات بین المللی و بین الحکومتي می توانند در ساحات کارشان با اطلاع قبلی وزارت ها و نهاد های مربوط به تحقیقات علمی و نشر و پخش نشرات موقوت و غیر موقوت پردازد .

(۴) گزارش ها و تحقیقات علمی با اطلاع قبلی وزارت ها و نهاد های مربوطه صورت بگیرد.

(۵) مؤسسات غیردولتي خارجي (NGOS) که مطابق احکام قانون تأسيس شده باشند، در صورتی که مدیر مسئول آن از اتباع افغانستان باشد می تواند در ساحه کار تخصصی شان بعد از کسب اجازه وزارت اطلاعات و فرهنگ به نشرات موقوت و غیر موقوت

خپرونو په خپرولو لاس پورې کړي .

(۶) ددغه قانون د درېيمې مادې په دوه یم جزء کې درج شوې رسنۍ له دمخه ثبت څخه پرته تأسیس او خپریدلای شي .

په هغه صورت کې چې خپرونه مخکې له ثبت څخه خپره شوې وي، د امتیاز خاوند مکلف دی چې د دوو اوونیو په ترڅ کې خپله خپرونه د دغه قانون له حکمونو سره سم ثبت کړي .

دپټې او نورو مشخصاتو درلودل

یوولسمه ماده:

چاپي رسنۍ دخپرونې د نوم ، مشخصې پټې ، دمطبعې د نوم اوځای ، د امتیاز د خاوند او مسئول مدیرنومونو او دهغې د خپرېدو د نېټې درلودونکې وي .

بپردازند .

(۶) رسانه های چاپی مندرج جزء دوم ماده سوم این قانون بدون ثبت قبلی تأسیس و نشر شده می توانند .

در صورتی که نشریه قبل از ثبت نشر گردیده باشد، صاحب امتیاز مکلف است در خلال مدت دو هفته نشریه خود را مطابق احکام این قانون ثبت نماید .

داشتن آدرس و سایر مشخصات

ماده یازدهم:

رسانه چاپی حاوی اسم نشریه ، آدرس مشخص ، نام و محل چاپخانه ، نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و تاریخ نشر آن می باشد .

خلورم فصل

دبرېښنايي ټوليزو رسنيو

تأسيس

دبرېښنايي رسنيو. تأسيسول

دوولسمه ماده:

دهېواد اتباع، سياسي گوندونه، ټوليز سازمانونه، غير دولتي مؤسسې او کورني خصوصي شرکتونه او دولتي ادارې کولای شي ددغه قانون له حکمونو سره سم برېښنايي رسنيو. تأسيس کړي.

عامه برېښنايي رسنيود افغانستان ملي راډيو ټلويزيون

ديارلسمه ماده:

د افغانستان ملي راډيو ټلويزيون د افغانستان په ملت پورې اړوند ټوليزه رسنيو. ده چې د اجرائيه قوې په چوکات کې د يو مستقل رياست په توگه فعاليت کوي او بودجه يې د حکومت، اعلانونو او د خدمتونو د وړاندې کولو له لارې تأمينېږي.

.....(*)

فصل چهارم

تأسيس رسانه های همگانی

برقی

تأسيس رسانه برقی

ماده دوازدهم:

اتباع کشور، احزاب سياسي، سازمانهای اجتماعي، مؤسسات غير دولتي و شرکت های خصوصي داخلي و ادارات دولتي می توانند طبق احکام این قانون رسانه های برقی را تأسيس نمایند.

رسانه برقی عامهراډيو ټلويزيون ملی افغانستان

ماده سيزدهم:

راډيو ټلويزيون ملی افغانستان رسانه همگانی متعلق به ملت افغانستان است که بحيث رياست مستقل در چوکات قوه اجرائيه فعاليت و بودجه آن از طريق حکومت، اعلانات و عرضه خدمات تأمين می گردد.

.....(*)

*- دستري محکمې عالي شوري دخپل ۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې د (۶) گڼې له قضائي قرار سره سم، د ټوليزورسنیو د قانون د ديارلسمي مادې دوه یم پراگراف چې داسې څرگندوي: ((دملي راډیو تلویزیون د رئیس ټاکل دولسي جرگې په تأیید د جمهور رئیس لخوا صورت مومي))، د افغانستان داساسي قانون خلاف تشخیص کړی دی.

*- شورای عالی ستره محکمه به اساس قرارقضائي نمبر (۶) مؤرخ ۲۶ / ۱ / ۱۳۸۸ خویش پراگراف دوم ماده سیزدهم قانون رسانه های همگانی را که چنین مشعراست : ((تعین رئیس رادیو تلویزیون ملی از جانب رئیس جمهور با تأیید ولسی جرگه صورت میگیرد))، خلاف قانون اساسی افغانستان تشخیص نموده است.

د ملي راډیو تلویزیون د ادارې

موقعیت

څوارلسمه ماده:

دملي راډیو تلویزیون مرکزي اداره په کابل ښار کې موقعیت لري اوسیمه ییزې ادارې یې په ولایاتو کې مستقرې دي.

دندې او مکلفیتونه

پنځلسمه ماده:

دملي راډیو تلویزیون اداره مکلفه ده خپلې خپرونې داسلام د مبین دین د حکمونو او اصولو په رڼاکې، دافغانستان د ملت له ملي او معنوي ارزښتونو سره سمې عیارې کړي او

موقعیت اداره رادیو تلویزیون

ملي

ماده چهاردهم :

اداره مرکزی رادیو تلویزیون ملی در شهر کابل موقعیت داشته و ادارات محلی آن در ولایات مستقر می باشند.

مکلفیت ها و وظایف

ماده پانزدهم :

اداره رادیو تلویزیون ملی مکلف است برنامه های خویش را در پرتو اصول و احکام دین مبین اسلام و ارزشهای ملی و معنوی ملت افغانستان عیار نموده و در

برنامه های خویش اطلاع رسانی و
تعمیم آموزش دینی، علمی، فرهنگی،
اقتصادی و امنیت روانی و اخلاقی را
در نظر بگیرد.

برنامه های دینی و ملی

ماده شانزدهم :

اداره رادیو تلویزیون ملی با رعایت
بی طرفی کامل در جهت تأمین
وحدت ملی و تقویة ارزشهای
دینی و ملی کشور، برنامه های
خویش را به گونه ای تنظیم
نماید که انعکاس دهنده فرهنگ،
زبان و عقاید دینی و مذهبی
تمامی اقوام ساکن در کشور
باشد.

اداره رادیو تلویزیون در حالات

اضطراب

ماده هفدهم :

در حالات اضطراب اداره رادیو
تلویزیون ملی افغانستان به طور
کامل زیر نظر رئیس جمهور عمل

په خپلو خپرونو کې خبر رسونه او د
دیني، علمي، فرهنگي او اقتصادي
ښوونې او رواني او اخلاقي امنیت
تعمیمول په پام کې ونیسي .

ملي او دیني خپرونې

شپاړسمه ماده:

د ملي رادیو تلویزیون اداره دې د
بشپړې ناپلوی له په پام کې نیولو
سره د هېواد دملي یووالي د ټینګښت
او دیني او ملي ارزښتونو د پیاوړتیا
لپاره خپلې خپرونې په داسې توګه
تنظیم کړي چې د هېواد د ټولو
مېشتو قومونو د فرهنگ، ژبې، دیني
او مذهبي عقیدې منعکس وکړي
وي.

د اضطراب په حالاتو کې د رادیو

تلویزیون اداره

اوولسمه ماده:

د اضطراب په حالاتو کې د افغانستان
د ملي رادیو تلویزیون اداره په بشپړه
توګه د جمهور رئیس تر نظر لاندې

عمل کوي.

د برنامو خوندي کول

اتلسمه ماده:

دملي راډيو ټلويزيون اداره مکلفه ده ترڅو خپلې ټولې ثبت او ضبط شوې خپرونې د ملي راډيو ټلويزيون په آرشیف کې خوندي کړي .

غیر دولتي برېښنايي رسنۍ

نولسمه ماده:

دخصوصي راډيو او ټلويزيونو نو ادارې خپل فعالیتونه ددې قانون د حکمونو په رڼاکې سرته رسوي.

د اصولو په پام کې نیول

شلمه ماده :

دخصوصي راډيو او ټلويزيونونو ادارې مکلفې دي چې په خپلو خپرونو کې د اسلام د سپېڅلي دين اصول او حکمونه او د افغانستان د ملت ملي، معنوي او اخلاقي ارزښتونه او رواني

می نماید.

حفظ برنامه ها

ماده هجدهم:

ادارهٔ راډيو ټلويزيون ملي مکلف است تمام برنامه های ثبت و ضبط شدهٔ خویش را در آرشیف راډيو ټلويزيون ملي حفظ نماید.

رسانه های برقی غیر دولتی

ماده نهم :

ادارات راډيو و ټلويزيون های خصوصی فعالیت های خویش را در روشنایی احکام این قانون انجام می دهند.

رعایت اصول

ماده بیستم :

ادارات راډيو و ټلويزيون های خصوصی مکلف اند در نشرات خویش اصول و احکام دين مقدس اسلام و ارزشهای ملي ، معنوی و اخلاقي و امنیت روانی ملت افغانستان

امنیت په پام کې و نیسي.

دخصوصي راډیو او تلويزیونونو

آزادي

یوويشتمه ماده:

دخصوصي راډیو او تلويزیونونو ادارې د دغه قانون د حکمونو له په پام کې نیولو سره دخپلو ټولو پروگرامونو په برابرولو اوتدوینولو کې خپلواکې دي .

د انډول په پام کې نیول

دوه ويشتمه ماده:

د خصوصي راډیو او تلويزیونونو ادارې دې دارخونو او سیاسي شخصیتونو یو د بل پر وړاندې په موضع کېرې کې انډول مراعات کړي او د دواړو خواوو نظریات دې په نا پلوه توګه خپاره کړي.

د ضبط شوو مطالبو ساتل

درويشتمه ماده:

دخصوصي راډیو او تلويزیونونو ادارې مکلفې دي چې خپلې ټولې

را رعایت نمایند.

آزادي راډیو تلويزیون های

خصوصي

ماده بیست و یکم :

ادارات راډیووتلويزیون های خصوصی در تهیه و تدوین کلیه پروگرام های خویش با رعایت احکام این قانون آزاد اند.

رعایت توازن

ماده بیست و دوم :

ادارات راډیووتلويزیون های خصوصی در موضع گیری جناح ها و شخصیت های سیاسی علیه یکدیگر توازن را مراعات نموده و نظریات طرفین را به طور بی طرفانه نشر نمایند.

نگهداری مطالب ضبط شده

ماده بیست و سوم :

ادارات راډیووتلويزیون های خصوصی مکلف اند که مطالب ثبت

ثبت او ضبط شوې خپروني په خپلو
آرشیفونو کې لږترلږه تر درې کالو
پورې خوندي کړي .

د ادعا حق

خلپريشتمه ماده:

که چېرې حقيقي يا حکمي شخص
په ليکلي توگه ادعا وکړي چې حق
يې د يوې ټوليزې رسنۍ په پروگرام
کې ضايع شوی دی کولای شي هغه
په خپل مالي لگښت د هغې رسنۍ له
آرشیف څخه تکثير او د گټې
اخيستې وړ وگرځوي.

د برېښنايي رسنيود مسئولو

مديرانو مکلفيت

پنځه ويشتمه ماده

(۱) برېښنايي ډله ييزو رسنيو مسئول
مديران دې په خپلوزده کړه ييزو
خپرونو کې ديني، اخلاقي، روغتيايي،
د ژوند چاپيريال، د پوهنې د اهميت
اودمخدره توکو ذکر کېلې، توليد او
مصرف اود مسکراتو داستعمال د

و ضبط شده خویش را حداقل تا
مدت سه سال در آرشیف خود
نگهداری نمایند .

حق ادعا

ماده بیست و چهارم :

هرگاه شخص حقيقي يا حکمی به
شکل نوشتاری ادعا کند که حق شان
در پروگرام یک رسانه همگانی
ضايع گردیده ، می تواند آن را از
آرشیف آن رسانه اخذ و با پول
خودش تکثير و مورد استفاده قرار
دهد.

مکلفيت مديران مسئول رسانه

های برقی

ماده بیست و پنجم :

(۱) مدیران مسئول رسانه های
همگانی برقی در بر نامه های
آموزشی خویش مسائل دینی
واخلاقی، صحت ، محیط زیست ،
اهمیت معارف و مضرات کشت،
تولید و مصرف مواد مخدر و

زيان مسئلو ته ځای ورکړي.

(۲) دبرېښنايي ټوليزورسنیومستول
مدیران مکلف دي چې دخپلو
شبکوله لارې پنځه وخته آذان
خپورکړي اودخپلو خپرونو په ترتيب
کې داسلامي سپېڅلو ورځو او د
روژې دمبارکې مياشتې تقدس په پام
کې ونيسي .

مسکرات را بگنجانند.

(۲) مدیران مسئول رسانه های
همگانی برقی مکلف اند آذان
نمازهای پنجگانه را از طریق شبکه
های خویش پخش نموده و در ترتیب
برنامه های خویش تقدس روزهای
مقدس اسلامی و ماه مبارک رمضان
را مراعات نمایند .

پنځم فصل

دټوليزو رسنيو مالي سرچينې

د تمويل سرچينې

شپږويشتمه ماده:

(۱) ټوليزې رسنۍ کولای شي ددې
قانون له حکمونو سره سم له لاندې
لارو څخه ځان تمويل کړي:

۱- دحقيقي يا حکمي اشخاصو،
کورنيو اوبهړنيو توليدي او
سوداگريزو شرکتونو، سياسي
اوفرهنگي ټولنو او سياسي گوندونو
داعلانونو، پيغامونو او سياسي،
ديني، مذهبي او ټولنيزوبرنامو

فصل پنجم

منابع مالی رسانه های همگانی

منابع تمويل

ماده بیست و ششم:

(۱) رسانه های همگانی می توانند
طبق احکام این قانون از
طرق ذیل خود را تمويل نمایند:

۱- نشر اعلانات، پیامها، برنامه
های سیاسی، دینی، مذهبی و
اجتماعی اشخاص حقیقی یا
حکمی، شرکتهای تولیدی
تجارتی داخلی و خارجی، نهاد
های سیاسی و فرهنگی و احزاب

خپرول .

۲- له هغو حقيقي يا حكمي اشخاصو، نړيوالو او ملي مرسته كوونكو مؤسسو څخه دبسپنې اخيستل چې دټوليزو رسنيو دپرمختيا لپاره فعاليت كوي .

(۲) دټوليزو رسنيو مسئول مديران مكلف دي چې خپل كلنۍ مالي رپوټ د رسنيو عالي شوري او مالي وزارت ته وړاندې كړي .

(۳) دعوایدو سرچينې او مبالغ بايد روښانه او شفاف وي .

(۴) د بيې په بدل كې حقيقي او حكمي اشخاصوته د مسلکي او تخصصي خدمتونو برابرول .

شپږم فصل

د مطبعو او فرهنگي

مؤسسو تاسيس

د تاسيس حق

اووه ويستمه ماده:

د هېواد اتباع ، سياسي گوندونه ،

سياسي .

۲- اخذ اعانه از اشخاص حقيقي يا حكمي، مؤسسات كمك كننده ملي و بين المللي كه براي انكشاف رسانه های همگانی فعاليت مي نمايند .

(۲) مديران مسئول رسانه های همگانی مكلف اند راپور مالي سالانه خویش را به شورای عالی رسانه ها و وزارت ماليه ارايه بدارند .

(۳) منابع و مبالغ عوايد بايد شفاف و روشن باشد .

(۴) عرضه خدمات مسلکي و تخصصي به اشخاص حقيقي يا حكمي در بدل قيمت .

فصل ششم

تاسيس مطابع و مؤسسات

فرهنگي

حق تاسيس

ماده بيست و هفتم:

اتباع کشور، احزاب سياسي ،

ټولنيز سازمانونه ، غير دولتي کورني اوبهرني شرکتونه او مؤسسې او دولتي ادارې حق لري د دغه قانون له احکامو سره سم مطبې ، دفلم د توليد ، خپره نيزي، د ژورناليزم د زده کړې، دارالترجمې، د خبر رسوونکي آژانس مؤسسې د اعلانونو او تبليغاتو شرکتونه تاسيس کړي .

د فعاليت جواز

اته ويشتمه ماده:

د هېواد اتباع ، سياسي گوندونه ، ټولنيز سازمانونه، کورني او بهرني خصوصي شرکتونه او مؤسسې چې ددغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې درج شوي مؤسسې تاسيسوي، مکلف دي د هغو د فعاليت جواز د اطلاعاتو او فرهنگ له وزارت څخه ترلاسه کړي .

سازمانهای اجتماعی، شرکتها و مؤسسات غير دولتی داخلی و خارجی و ادارات دولتی حق دارند مطابق احکام این قانون مطابع ، مؤسسات تولید فلم، نشراتی، آموزش ژورناليزم ، دارالترجمه ، آژانس خبر رسانی، شرکت های تبليغات و اعلانات را تاسيس نمایند.

جواز فعاليت

ماده بیست و هشتم:

اتباع کشور، احزاب سیاسی، سازمان های اجتماعی، شرکتها و مؤسسات غير دولتی داخلی و خارجی که مؤسسات مندرج ماده بیست وهفتم این قانون را تاسيس می نمایند، مکلف اند جواز فعاليت آن را از وزارت اطلاعات و فرهنگ اخذ نمایند.

اووم فصل

دامتياز خاوند، شرطونه او
مكلفيتونه

دامتياز خاوند

نهه ويشتمه ماده:

ټوليزې رسنۍ او ددغه قانون په اووه
ويشتمې مادې کې درج شوې مؤسسې
د امتياز خاوند لرونکې وي .

دامتياز دخاوند شرطونه

دپرشمه ماده:

دټوليزو رسنيو او ددغه قانون په
اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو
مؤسسو دامتياز خاوندان دلاندې
شرایطو لرونکي وي:

(الف) حقيقي اشخاص

- ۱- د هېواد د تابعیت سند لرل .
- ۲- د اتلس کلني عمر بشپړول .
- ۳- د واکمنې محکمې د حکم پر
بنسټ له مدني حقونو څخه نه بې
برخې والی.

(ب) حکمي اشخاص

فصل هفتم

صاحب امتياز، شرایط و
مكلفيت ها

صاحب امتياز

ماده بیست و نهم:

رسانه های همگانی و مؤسسات
مندرج ماده بیست و هفتم این قانون
دارای صاحب امتیاز می باشند.

شرایط صاحب امتياز

ماده سی ام:

صاحبان امتیاز رسانه های همگانی و
مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم
این قانون واجد شرایط ذیل
می باشند:

(الف) اشخاص حقيقي

- ۱- داشتن سند تابعیت کشور.
- ۲- اكمال سن هجده سالگی .
- ۳- محروم نبودن از حقوق مدنی
به اساس حکم محکمه
با صلاحیت.

(ب) اشخاص حکمي

- ۱- ثبت و راجستر در ادارات
ذيربط دولت.
- ۲- تثبيت هويت افغانی توسط
ادارات ذيربط مسئول.
- اشخاص و نهادهای مندرج
فقره های (۲ و ۳) ماده دهم
این قانون از این حکم مستثنی
است.
- ۳- محروم نبودن از حقوق مدنی
به اساس حکم محکمه با
صلاحیت.
- اشخاص و مؤسسات خارجی باید
سند تابعیت کشور متبوع خویش را
داشته باشند.

داشتن اساسنامه

ماده سی و یکم:

صاحبان امتیاز رسانه های همگانی و
مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم
این قانون مکلف اند معلومات
لازمه را در مورد رسانه یا
مؤسسه خویش و نحوه
فعالیت آنها در اساسنامه

- ۱- دولت په اړوندو ادارو کې
ثبت او راجستر .
- ۲- د اړوندو مسئولو ادارو له خوا
د افغانی هويت تثبيت .
- ددغه قانون د لسمې مادې
په (۲ او ۳) فقره کې درج شوي
اشخاص او ټولني لدې حکم څخه
مستثنی دي .
- ۳- د واکمنې محکمې د حکم پر
بنسټ له مدني حقوقو څخه نه بي
برخې والی.
- بهرنی اشخاص او مؤسسې باید د
خپل متبوع هېواد د تابعیت سند
ولري .

د اساسنامې لرل

یو دېرشمه ماده:

دټوليزو رسنيواو د دغه قانون په
اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو
مؤسسو د امتیاز خاوندان مکلف
دي د خپلو رسنيو يا مؤسسو او د
هغو د فعالیتونو دڅرنگوالي په هکله
په اړونده اساسنامه کې لازم

معلومات چې موخې، تشکيل، واکونه او دندې، د پانگې مقدار او مالي سرچينې په برکې ونيسي، تنظيم کړي .

د فرهنگي رسنيو او مؤسسو

ثبوتول

دوه دېرشمه ماده:

د ټوليزو رسنيو او ددغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو د امتياز خاوندان مکلف دي چې خپلې رسنۍ او مؤسسې د دغه قانون له درج شوو حکمونو سره سم ثبت کړي .

د رسنيو او فرهنگي مؤسسو د

ثبت لپاره د معلو ما تو وړاندې

کول

دري دېرشمه ماده:

د ټوليزو رسنيو او ددغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسسو د امتياز خاوندان مکلف دي دلاندنيو معلوماتو لرونکي بيان

مربوط که در برگیرنده اهداف، تشکيل، صلاحيت ها، وظيفه، مقدار سرمايه و منابع مالی می باشد، تنظيم نمايند.

ثبت رسانه ها و مؤسسات

فرهنگي

ماده سي و دوم:

صاحبان امتياز رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند رسانه ها و مؤسسات خود را مطابق احکام مندرج این قانون ثبت نمایند.

ارایه معلومات غرض ثبت رسانه

ها و مؤسسات

فرهنگي

ماده سي و سوم:

صاحبان امتياز رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند بیان نامه ای حاوی معلومات ذیل را به خاطر ثبت

- لیک، دښتولوپه خاطر د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته وړاندې کړي:
- ۱- بشپړه پېژندګلوي .
  - ۲- د فعالیت څرنګوالی .
  - ۳- درسنۍ نوم .
  - ۴- د هغې د فعالیت ځای.
  - ۵- د فعالیت موخه او مرام .
  - ۶- د تمویل سرچینه او د پانګې اندازه .
  - ۷- په چاپي رسنیو کې: تیراژ، ژبه، ډول، خپرښه محتواي د چاپ وخت، قطع او صحافت .
  - ۸- په برېښنايي رسنیو او ددغه قانون په اووه ویشتې مادې کې په درج شوو مؤسسو کې د ماشینونو او تجهیزاتو د کمیټ او کیفیت تثبیتول .
- د پټې او ځانګړې نښان درلودل
څلور دېرشمه ماده:
- پولیزې رسنۍ او د دغه قانون په اووه ویشتې مادې کې درج شوې مؤسسې د پټې، مهر او ځانګړې
- به وزارت اطلاعات و فرهنگ تقدیم نمایند:
- ۱- شهرت مکمل.
  - ۲- نوع فعالیت.
  - ۳- اسم رسانه.
  - ۴- محل فعالیت آن.
  - ۵- هدف و مرام فعالیت.
  - ۶- منبع تمویل و اندازه سرمایه.
  - ۷- در رسانه های چاپی: تیراژ، زبان، نوع، محتوای نشراتی، موعد چاپ، قطع و صحافت .
  - ۸- در رسانه های برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون تثبیت کمیټ و کیفیت ماشین آلات و تجهیزات.
- داشتن آدرس و نشان مخصوص
ماده سی و چهارم:
- رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون دارای آدرس، مهر و نشان مخصوص

نښان لرونکې وي .

می باشند.

محکمې ته د مراجعې حق

حق مراجعه به محکمه

پنځه دېرشمه ماده:

ماده سی و پنجم:

که چېرې دامتیازخاوند دجواز دنه ثبت یا صادرولو په هکله د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت تصمیم دقانون د حکمونو مغاير وبولي ، کولای شي اړوندکمپسیون ته مراجعه وکړي . د نه قناعت په صورت کې کولی شي دمحکمې پر وړاندې دعوي اقامه کړي .

هرگاه صاحب امتیاز، تصمیم وزارت اطلاعات و فرهنگ را مبنی بر عدم ثبت یا صدور جواز مغاير احکام قانون بدانند، می تواند به کمیسیون مربوط مراجعه نماید. در صورت عدم قناعت می تواند به پیشگاه محکمه اقامه دعوی کند.

د ملکیت او د فعالیت د امتیاز

انتقال ملکیت و امتیاز

لېږدول

فعالیت

شپږ دېرشمه ماده:

ماده سی و ششم :

(۱) دټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمې مادې کې د درج شوو مؤسود ملکیت او د فعالیت دامتیاز لېږدول (پلورنه، هبه، میراث) مجاز دي .

(۱) انتقال ملکیت و امتیاز فعالیت (فروش ، هبه و میراث) رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مجاز است .

(۲) د فعالیت د امتیاز حق هغه

(۲) حق امتیاز فعالیت به شخصی

- شخص ته لېږدول کېدای شي چې په دې قانون کې د درج شوو شرطونو لرونکی وي .
- (۳) بل شخص ته د رسنيواو پورته ذکر شويو مؤسسو دملکیت يا د امتياز د حق دخرڅلاو او يا دهغو د هې په صورت کې ددغه قانون په حکمونو کې درج شوي مراتب ، بيا تطبیقېږي .
- (۴) د امتياز دځاونددمړینې يا دحقوقی اهلیت د دلاسه ورکولوپه صورت کې دمادی ملکیت په هکله ددې قانون اومدني قانون له حکمونوسره سم اجراءات کېږي او معنوي امتياز يې هغه شخص ته لېږدول کېږي چې وارثان ورسره موافقه ولري او ددغه قانون په حکمونوکې درج شوي شرطونه ولري .
- انتقال یافته می تواند که واجد شرایط مندرج این قانون باشد.
- (۳) در صورت فروش یا هبه نمودن ملکیت و یا حق امتیاز رسانه ها و مؤسسات فوق الذکر به شخص دیگر مراتب مندرج احکام این قانون مجدداً تطبیق می گردد.
- (۴) در صورت وفات یا از دست دادن اهلیت حقوقی صاحب امتیاز در مورد ملکیت مادی مطابق احکام این قانون و قانون مدنی اجراءات می گردد. امتیاز ملکیت معنوی آن به شخصی که ورثه به وی توافق داشته و واجد شرایط مندرج احکام این قانون باشد انتقال می یابد.

اتم فصل

فصل هشتم

مسئول مدير او دهغه شرطونه
او مکلفیتونه
دمستول مدير درلودل

اووه دپرشمه ماده:

ډله ییزې رسنۍ او ددغه قانون په
اووه ویشتمې مادې کې درج شوې
مؤسسې د مسئول مدير لرونکې
وي.

د مسئول مدير د ټاکنې شرطونه

اته دپرشمه ماده:

هغه شخص دمستول مدير په توګه
ټاکل کېدای شي چې لاندني
شرطونه ولري:

۱- د هېواد د تابعیت دسند لرل .

۲- د یو ویشت کلني عمر بشپړول.

۳- د مسلکي زده کړو دسند لرل

یا ددرې کلني مسلکي تجربې لرل .

۴- د واکمني محکمې په حکم له

مدني حقوقو څخه نه بې برخې والي .

مدير مسئول ، شرایط و مکلفیت
های آن

داستن مدير مسئول

ماده سی و هفتم:

رسانه های همگانی و مؤسسات
مندرج ماده بیست و هفتم این
قانون دارای مدير مسئول می
باشند.

شرایط تعیین مدير مسئول

ماده سی و هشتم :

شخصی به حیث مدير مسئول تعیین
شده می تواند که واجد شرایط ذیل
باشد:

۱- داشتن سند تابعیت کشور.

۲- اكمال سن بیست و یک سالگی.

۳- داشتن سند تحصیلات مسلکي

یا داشتن تجربه مسلکي سه ساله.

۴- محروم نبودن از حقوق مدني به

حکم محکمه با صلاحیت.

دمضمونونوله خپرولوڅخهمسئولیت

نهه دېرشمه ماده:

مسئول مدیر په ډله ییزو رسنیو او د دغه قانون په اووه ویشتیمې مادې کې په درج شوو مؤسسو کې دخپلو مضامینو، دبرنامو دمحتویاتو او هنري، زده کړه ییزو او تبلیغاتي پروگرامونو دتولید په وړاندې مسئول دی.

دانقبادکونکي او انتقادکېدونکي د حقوقوپه پام کېنیول

څلویښتمه ماده:

مسئول مدیر مکلف دی چې په اړونده چاپي او برېښنايي رسنۍ کې د انتقادکونکي او انتقادکېدونکي د حقوقوبرابري په پام کې ونيسي .

مسئولیت از نشرمضامین

ماده سی و نهم:

مدیر مسئول در برابر نشر مضامین، محتویات برنامه ها و تولید پروگرام های هنری، آموزشی و تبلیغاتی خویش در رسانه های همگانی یا مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مسئول می باشد.

رعایت حقوق انتقادکننده و انتقادشونده

ماده چهلم :

مدیر مسئول مکلف است تساوی حقوق انتقاد کننده و انتقاد شونده را در رسانه مربوط اعم از چاپی و برقی رعایت نماید.

فصل نهم

درسنيو عالي شوري

د رسنيو د عالي شوري جوړښت

يوڅلوپښتمه ماده:

(۱) د ډله ييزو رسنيو عالي شوري ، د رسنيزې پاليسۍ د طرحې او تدوين په موخه د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت د وزير ، د مخابراتو وزارت د مسلکي معين، د سترې محکمې د استازي، د عدليې وزارت د استازي، له مشرانو جرگې څخه د دوو تنو، له ولسي جرگې څخه د دوو تنو، د علماوو د شوري په استازيتوب د يوه تن جيد ديني عالم او د ژورناليزم د ټولني د مسلکي او تجربه لرونکو دوو تنو ژورناليسټانو او د مدني ټولني غړو چې دهغوی له خوا وړاندیز شوي وي په ترکیب ، د دريو کلونو لپاره جوړېږي .

(۲) درسنيو د عالي شوري يو غړی د آزادو ټاکنو له لارې د هغوی

فصل نهم

شورای عالی رسانه ها

ترکیب شورای عالی رسانه ها

ماده چهل ویکم :

(۱) به منظور طرح و تدوين پاليسۍ رسانه ای کشور ، شورای عالی رسانه ها به ترکیب وزير اطلاعات و فرهنگ ، معين مسلکي وزارت مخابرات، نماینده ستره محکمه، نماینده وزارت عدلیه ، دو نفر از مشرانو جرگه، دو نفر از ولسي جرگه ، یک نفر عالم جيد دينی به نمایندگی از شورای علماء و دو نفر مسلکي و باتجربه ژورناليزم از جامعه ژورناليسټان و دو نفر ديگر از جامعه مدني با پيشنهاده آنان برای مدت سه سال ایجاد می گردد.

(۲) یک نفر از اعضای شورای عالی رسانه ها از طریق انتخابات آزاد از

- له منځ څخه درئيس په توگه ټاکل کېږي .
- (۳) درسنيو د عالي شوري د غړو په توگه د ژورناليسټانو او مدني ټولني د څلورو تنو غړو د ټاکلو ډول او ددغي شوري د کار او فعاليت څرنگوالي دځانگړې کړنلارې په وسيله تنظيمېږي .
- (۴) د رسنيو عالي شوري د لاندنيو دندو او واکونو لرونکي ده :
- ۱- د اوږد مهالي رسنيزې پاليسۍ طرح کول او تصويب .
- ۲- جمهور رئيس ته د منظوري په غرض د مسلکي ، خپلواکو او نېک شهرت لرو نکو شخصيتونو له منځ څخه د ډله ييزو رسنيو د کمپسيون د رئيس او غړو او دملي راډيو ټلويزيون د ادارې دکمپسيون د رئيس او غړو، وړانديز .
- ۳- حکومت ته د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې بودجې وړانديز
- میان خودشان بحيث رئيس انتخاب می گردد.
- (۳) شیوه انتخاب چهار نفر از ژورنالستان و جامعه مدنی به حيث اعضای شورای عالی رسانه ها و طرز کار و فعالیت این شورا توسط طرز العمل جداگانه تنظیم می گردد.
- (۴) شورای عالی رسانه ها دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد:
- ۱- طرح و تصویب پالیسی دراز مدت رسانه ای.
- ۲- پیشنهاد رئیس و اعضای کمیسیون رسانه های همگانی ، رئیس و اعضای کمیسیون اداره رادیو تلویزیون ملی از میان شخصیت های مسلکی، مستقل و دارای شهرت نیک غرض منظوری به رئیس جمهور.
- ۳- پیشنهاد بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی به حکومت و

اوملي شوري ته دکلني رپوت
وراندې کول.

د ټوليزو رسنيو کمېسيون

دوه څلورېنتمه ماده:

(۱) د ټوليزو رسنيو د فعاليت د
لابنه تنظيم په موخه د اووتنو
مسلكي، لورپو زده كړو لرونكو او
د ژورناليزم د تجربې په لرلو او د
قومي او جنسيتي جوړښت له په پام
كې نيولوسره د ټوليزو رسنيو
كمېسيون جوړېږي .

(۲) د كمېسيون څلور تنه غړي د
دريو كلونو او درې تنه نورې د دوو
كلونو لپاره غوره كېږي .

(۳) د كمېسيون غړي تر دوو څلو
زيات د غوره كيدو حق نه لري .

(۴) د كمېسيون د غړو معاش دقانون
مطابق د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت
له بودجې څخه وركول كېږي .

(۵) د كمېسيون د كار څرنگوالي د
ځانگړې كړنلارې په واسطه
تنظيمېږي .

ارايه گزارش سالانه به شوراى
ملی .

كميسيون رسانه هاى همگاني

ماده چهل و دوم :

(۱) به منظور تنظيم بهتر فعاليت
رسانه هاى همگاني كميسيون رسانه
هاى همگاني به تركيب هفت نفر
عضو از ميان شخصيت هاى مسلكي،
با تحصيلات عالى و با تجربه
ژورناليزم با در نظر داشت تركيب
قومي و جنسيتي ايجاد مى گردد.

(۲) چهار نفر از اعضاى كميسيون
براى مدت سه سال وسه نفر ديگر آن
براى مدت دو سال انتخاب مى گردد.

(۳) اعضاى كميسيون بيشتر از دو
بار حق انتخاب شدن را ندارند.

(۴) معاش اعضاى كميسيون
مطابق قانون از بودجه وزارت
اطلاعات و فرهنگ پرداخته مى شود.

(۵) طرز كار و فعاليت كميسيون
توسط لايحه جداگانه تنظيم
مى گردد.

دټوليزو رسنيود کمپسيوندندې

دري څلوربښتمه ماده:

ددغه قانون په دوه څلوربښتمه ماده کې درج شوی کمپسيون دلاندنيو دندو او واکو نو لرونکی دی:

۱- د چاپي رسنيو او ددغه قانون په اووه ويشتمه ماده کې د درج شوو مؤسسو غوښتونکو د غوښتنليکونو څېړنه او داطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته دهغو د منظوري، ثبت اود جواز دورکولو وړاندیز .

۲- دبرېښنايي رسنيو د غوښتونکو دغوښتنليکونو څېړنه او داطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته دهغو دمنظوري وړاندیز، د مخابراتو وزارت په موافقې د فريکونسي له ټا کلو څخه وروسته .

۳- د ټوليزو رسنيو له فعاليت څخه څارنه .

۴- له ټوليزو رسنيو څخه د

وظايف کميسيون رسانه هایهمگاني

ماده ټول چهل و سوم:

کميسيون مندرج ماده ټول چهل و دوم اين قانون دارای وظايف و صلاحيت های ذيل می باشد:

۱- بررسی درخواست متقاضيان رسانه های چاپی و مؤسسات مندرج ماده ټول بيست وهفتم اين قانون و پيشنهاده منظوری، ثبت واعطای جواز آنان به وزارت اطلاعات و فرهنگ.

۲- بررسی درخواست متقاضيان رسانه های برقی و پيشنهاده منظوری آن به وزارت اطلاعات و فرهنگ بعد از تعيين فريکونسي به موافقه وزارت مخابرات.

۳- نظارت از فعاليت رسانه های همگاني .

۴- رسيدگی به شکايت از رسانه

- شکایتونو څېړل او د هغو د حقوقي
شخړو حل کول.
- ۵- عدلي مراجعو ته د ټوليزو رسنيو
د جرمي سرغړونو لېږل .
- ۶- د ټوليزو رسنيو چلوونکو ته د
تخنيکي مشورو ورکول .
- ۷- د ملي راډيو ټلويزيون ادارې
پرڅېړنيزو، اداري او مالي چارو
باندي څارنه .
- ۸- د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې
د بودجې تدقيق او د ټوليزو رسنيو عالي
شوري ته د هغې وړاندي کول.
- ۹- د ټوليزو رسنيو عالي شوري ته
د کلي رپوت وړاندي کول.
- د افغانستان د ملي راډيو

ټلويزيون کمپسيون

څلور څلوېښتمه ماده:

- (۱) د ملي راډيو ټلويزيون د ادارې
د چارو د بنه تنظيمولو په مقصد، د ملي
راډيو ټلويزيون کمپسيون داو و غړو
په ترکيب د دريو کلونو لپاره

- های همگانی و حل منازعات حقوقي
آنان.
- ۵- احاله تخطی های جرمی رسانه های
همگانی به مراجع عدلی.
- ۶- ارایه مشوره های تخنيکی به
گردانندگان رسانه های همگانی.
- ۷- نظارت بر امور مالی ،
اداری و نشراتی راډيو ټلويزيون
ملي.
- ۸- تدقيق بودجه اداره راډيو
ټلويزيون ملي و تقديم آن به
شورای عالی رسانه ها.
- ۹- تقديم گزارش سالانه به شورای
عالي رسانه ها.
- کمپسيون راډيو ټلويزيون ملي

افغانستان

ماده چهل و چهارم:

- (۱) به منظور تنظيم بهتر امور اداره
راډيو ټلويزيون ملي ، کمپسيون راډيو
ټلويزيون ملي به ترکيب هفت
عضو برای مدت سه سال ايجاد

جوړېږي .

(۲) ددغې مادې په لومړۍ فقره کې د درج شوي کمېسيون په غړو کې د قوم او جنسیت د انډول له په پام کې نیولوسره یو تن دیني عالم، یو تن حقوق پوه ، یو تن مسلکي انجنیر، یو تن خبریال، یو تن مسلکي هنرمند ، یو تن د مدني ټولني استازی او یو تن دملي راډیو تلویزیون د ادارې استازی شامل دي.

(۳) ددغې مادې په دوه یمه فقره کې درج شوی کمېسيون لاندی دندې او واکونه لري :

۱- د ملي راډیو تلویزیون د ادارې د خپلواکۍ، نا پلوی او مسلکي حیثیت ساتل .

۲- دملي راډیو تلویزیون د ادارې د بودجې له تطبیقولو څخه څارنه.

۳- د ټولیزو رسنیو عالي شوري ته د ملي راډیو تلویزیون د ادارې د فعالیتونو د کلني رپوټ وړاندې کول.

۴- د ملي راډیو تلویزیون د ادارې

می گردد.

(۲) اعضای کمیسیون مندرج فقره یک این ماده با در نظر داشت توازن قومی و جنسیت متشکل از یک تن عالم دینی و یک تن حقوقدان، یک تن انجنیر مسلکی، یک تن خبرنگار، یک تن هنرمند مسلکی، یک تن نماینده از جامعه مدنی و یک تن از اداره رادیو تلویزیون ملی می باشد.

(۳) کمیسیون مندرج فقره (۲) این ماده دارای وظایف و صلاحیت های ذیل می باشد.

۱- حفظ استقلال ، بی طرفی و حیثیت مسلکی اداره رادیو تلویزیون ملی.

۲- نظارت از تطبیق بودجه اداره رادیو تلویزیون ملی .

۳- ارایه گزارش سالانه از فعالیت های اداره رادیو تلویزیون ملی به شورای عالی رسانه های همگانی .

۴- جذب کمک های داخلی و

- دپياورپيا لپاره د کورنيو او بهرنيو مرستو جذبول.
- ۵- د ملي راډيو ټلويزيون ادارې د اساسنامې او اړوندو قوانينو د حکمونوله پلي کولو څخه څارنه.
- ۶- د ټوليزو رسنيو د عالي شوري له خوا د ټاکل شوې خپرنيزې پاليسۍ له پلې کولو څخه څارنه، په داسې توگه چې د افغانستان د ټولو خلکو د فرهنگي، ژبني او قومي تنوع ښکارندويي وکړي.
- (۴) د افغانستان د ملي راډيو ټلويزيون د کمېسيون غړي د يو مناسب حق الحضور مستحق دي چې د ملي راډيو ټلويزيون ادارې له بودجي څخه ورکول کېږي.
- خارجي برای تقويه اداره راديو و ټلويزيون ملي .
- ۵- نظارت از تطبيق احکام اساسنامه اداره راديو ټلويزيون ملي و قوانين مربوط .
- ۶- نظارت از تطبيق پاليسۍ نشراتي تعيين شده از سوی شورای عالی رسانه ها به نحوی که ممثل تنوع قومی، زبانی و فرهنگي همه مردم افغانستان باشد.
- (۴) اعضای کمیسیون راديو ټلويزيون ملي افغانستان طبق قانون مستحق حق الحضور مناسب می باشند که از بودجه اداره راديو ټلويزيون ملي پرداخته می شود .

لسم فصل

هغه آثار او مطالب چې تولید ،

چاپ او خپرول یې منع دي

د ممنوعه مطالبو خپرول

پنځه څلویښتمه ماده:

ددغه قانون په اووه وېشتمه ماده کې په درج شوو ټوليزو رسنيو

فصل دهم

آثار و مطالبی که تولید، چاپ و

نشر آن ممنوع است

نشر مطالب ممنوع

ماده چهل و پنجم :

تولید، تکثیر، چاپ و نشر گزارش ها و مطالب ذیل در رسانه های

- او مؤسسو کي د لاندنيو رپوټونو او مطالبو توليدول ، تکثيرول ، چاپول او نشرول جواز نلري:
- ۱- هغه آثار او مطالب چي د اسلام د سپېڅلي دين له حکمونو او اصولو سره په توپير کي وي .
- ۲- هغه آثار او مطالب چي نورو اديانواو مذهبونو ته د سپکاوي لامل وگرځي.
- ۳- هغه آثار او مطالب چي د حقيقي او حکمي اشخاصو د سپکاوي، تحقير او د هتک حرمت لامل شي .
- ۴- هغه آثار او مطالب چي پر حقيقي او حکمي اشخاصو افترا وي او دهغوی شخصيت او اعتبار په ټولنه کي زيانمن کړي.
- ۵- هغه آثار او مطالب چي له اساسي قانون سره توپير ولري او د جزايه قانون کي جرم وگنل شي.
- ۶- پرته د اسلام له سپېڅلي دين څخه د نورو دينونو تبليغول او ترويج.
- ۷- د تاوتريخوالي او د تيروي د همگاني و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون جواز ندارد:
- ۱- آثار و مطالبی که مغایر با اصول و احکام دین مقدس اسلام باشد.
- ۲- آثار و مطالبی که موجب توهین به سایر ادیان و مذاهب باشد.
- ۳- آثار و مطالبی که موجب هتک حرمت، تحقیر و توهین به اشخاص حقیقی یا حکمی گردد.
- ۴- آثار و مطالبی که افترا به اشخاص حقیقی یا حکمی بوده و سبب متضرر شدن شخصیت و اعتبار آنان گردد.
- ۵- آثار و مطالبی که مغایر قانون اساسی بوده و در قانون جزاء جرم محسوب شود.
- ۶- تبلیغ و ترویج ادیان دیگر غیر از دین مقدس اسلام .
- ۷- افشای هویت و پخش تصاویر

قربانيانودھويت او د تصويرونو
خرگندول په داسې ډول چې ټولنيز
حيثيت يې زيانمن شي.

۸- هغه آثار او مطالب چې د ټولني
د افرادو او په ځانگړې توگه
د ماشومانو او تنكيو ځوانانو رواني
امنيت او اخلاقي سلامت زيانمنوي.

دباختراژانس

شپږ څلوېښتمه ماده:

هغه ټوليزه رسنۍ ده، چې د اړيکيو،
اطلاعاتو د راټولولو او رسولو په
برخه کې د اطلاعاتو او فرهنگ
وزارت په چوکاټ کې فعاليت کوي
او بودجه يې د هغه وزارت له لارې
تامينېږي.

دامتياز سلبول

اووه څلوېښتمه ماده:

(۱) هغه حقيقي يا حکمي اشخاص
چې يوه رسنۍ يا مؤسسه د اطلاعاتو
او فرهنگ په وزارت کې ثبتوي ،
په هغه صورت کې چې چاپي رسنۍ

قربانيان خشونت و تجاوز به نحوی
که به حيثيت اجتماعي آنان صدمه
وارد نمايد.

۸- آثار و مطالبی که به امنيت
روانی و سلامت اخلاقی افراد جامعه
خصوصاً اطفال و نوجوانان آسیب
می رساند.

آژانس باختر

ماده چهل و ششم:

رسانه همگانی است که در عرصه
ارتباط ، جمع آوری و رسانیدن
اطلاعات در چوکات وزارت
اطلاعات و فرهنگ فعالیت می نماید
و بودجه آن از طریق آن وزارت تأمین
می گردد.

سلب امتياز

ماده چهل و هفتم:

(۱) اشخاص حقيقي يا حکمی که
رسانه يا مؤسسه را در وزارت
اطلاعات و فرهنگ ثبت می نمايند،
در صورتی که رسانه چاپی از تاريخ

ثبت الی مدت یک سال و رسانه برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون از تاریخ ثبت الی مدت دو سال فعالیت های نشراتی خویش را آغاز نه نمایند، امتیاز آنها سلب می گردد.

(۲) هرگاه صاحب امتیاز بعد از آغاز یک دوره فعالیت کار خود را متوقف سازد و صاحب امتیاز رسانه چاپی مدت یک سال و صاحب امتیاز رسانه برقی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم مدت دو سال مجدداً به فعالیت آغاز نه نماید، امتیاز وی سلب می گردد.

در صورت فعالیت مجدد مکلف به طی مراحل موارد مندرج ماده سی و یکم و سی و چهارم این قانون می باشند.

(۳) در صورتی تثبیت تخلف صاحب امتیاز از احکام مندرج

د ثبت له نپتي څخه تر يوه کاله پورې او د دغه قانون په اووه ويستمه ماده کې درج شوې برېښنايي رسنۍ او مؤسسې د ثبت له نپتي څخه تر دوو کلونو مودې پورې خپل خپرنيز فعاليت پيل نکړي، دهغوی امتياز سلبېږي.

(۲) که چېرې د امتیاز خاوند د خپروني دفعاليت د يوې دورې له پيل څخه وروسته، خپل خپرنيز کارودروي او د چاپي رسنۍ د امتياز خاوند تر يوه کال پورې د برېښنايي رسنۍ د امتياز خاوند او په اووه ويستمې مادې کې درج شوې مؤسسې تر دوو کلونو پورې بيا په خپرنيز فعاليت پيل ونکړي، دهغو امتياز سلبېږي .

د بيا فعاليت په صورت کې د دغه قانون په يو دېرشمه او څلور دېرشمه ماده کې د درج شوو پړاوونو په بياتېرولو مکلف دي .

(۳) په دغه قانون کې له درج شوو حکمونو څخه د امتیاز د خاوند

دسرغراوي دتثبیت په صورت کې، اړونده محکمه کولای شي د هغه د فعالیت امتیاز سلب کړي .

این قانون، محکمه مربوطه می تواند امتیاز فعالیت آنرا سلب نماید.

یوولسم فصل

متفرقه حکمونه

بهرنیو اتباعو ته د فلم جوړلو حق

اته څلورېننتمه ماده:

بهرني اتباع کولای شي په هېواد کې سینمايي او مستند فلمونه تولید او برابر کړي، په دې شرط چې دبهرنیو چارو له وزارت څخه پیژندلیک او د اطلاعاتو او فرهنگ له وزارت څخه یې مخکنی اجازه ترلاسه کړې وي.

په اساسنامه کې له بدلونونو

څخه خبرتیا

نهه څلورېننتمه ماده:

(۱) دټولیزو رسنیو او ددغه قانون په اووه ویشتمه ماده کې د درج شوو مؤسسومستولین مکلف دي هرډول بدلونونه چې د فعالیت په څرنګوالي یا درېدو ، پټې ، اساسنامې او پدې

فصل یازدهم

احکام متفرقه

حق تهیه فلم به اتباع خارجی

ماده چهل و هشتم :

اتباع خارجی می توانند فلم های مستند و سینمایی را در کشور تهیه و تولید نمایند، مشروط بر اینکه معرفی نامه از وزارت امور خارجه و اجازه قبلی وزارت اطلاعات و فرهنگ را اخذ نموده باشند.

اطلاع از تغییرات در

اساسنامه

ماده چهل و نهم :

(۱) مسئولین رسانه های همگانی و مؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون مکلف اند هر نوع تغییراتی که در چگونگی و یا توقف فعالیت، آدرس، اساسنامه و

قانون کې په نورو درج شوو
مشخصاتو کې رامنځته کړي ،
دا اطلاعاتو او فرهنگ وزارت ته دې
خبر ورکړي .

(۲) د ټوليزو رسنيو او ددغه قانون
په اووه ويشتې مادې کې د درج
شوو مؤسسو مسئولين مکلف دي،
چې دا حصائوي معلوماتو په خاطر
د هر کال په پيل کې د خپل فعاليت
د دوام يانه دوام په اړه د اطلاعاتو
او فرهنگ وزارت په جريان کې
کړي .

د بهرنيو آژانسونو او رسنيو د

نماینده گيو مکلفيت

پنځوسمه ماده:

(۱) د بهرنيو آژانسونو او ټوليزو
رسنيو هغه نمایندگي چې په افغانستان
کې د فعاليت هوډ لري، مکلفي دي
چې د افغانستان د اسلامي جمهوريت
د بهرنيو چارو له وزارت څخه
د فعاليت د پېژندليک په ترلاسه

سایر مشخصات مندرج این
قانون وارد نمایند، وزارت
اطلاعات و فرهنگ را در جريان قرار
دهند.

(۲) مسئولين رسانه های همگانی
و مؤسسات مندرج ماده بیست و
هفتم این قانون مکلف اند به
خاطر معلومات احصائوي در
آغاز هر سال از ادامه یا عدم
ادامه فعالیت خود وزارت
اطلاعات و فرهنگ را در جريان
قرار دهد.

مکلفیت نمایندگی آژانس ها و

رسانه های خارجی

ماده پنجاهم :

(۱) نمایندگی های آژانس ها و
رسانه های همگانی خارجی که
قصد فعالیت در داخل افغانستان
را دارند مکلف اند با اخذ معرفی
نامه از وزارت امور خارجه
جمهوری اسلامی افغانستان،

وزارت اطلاعات و فرهنگ
را کتباً از کشور مربوطه و
نوع فعالیت، مدت فعالیت و
محل آن مطلع ساخته و کارت
مخصوص خبرنگاری دریافت
نمایند.

(۲) آژانس ها و رسانه های
مندرج فقره (۱) این ماده
مکلف به رعایت حکم ماده چهل و
پنجم این قانون می باشند.

ثبت کتاب، رساله

و ناشر

ماده پنجاه و یکم :

کتاب و رساله بعد از نشر توسط
ناشر در وزارت اطلاعات و فرهنگ
ثبت گردیده و صاحب امتیاز آن
مکلف است از هر کتاب، رساله و
نشریه خود دو دو نسخه به وزارت
اطلاعات و فرهنگ و کتابخانه عامه
بفرستد .

وضع قوانین

کولوسره له اړوند هېواد او دخپل
فعالیت دڅرنګوالي او د فعالیت د
مودې اوځای په هکله په لیکلې
توګه د اطلاعاتو او فرهنگ وزارت
ته خبر ورکړي او د خبریالی
ځانګړی کارت دې تر لاسه کړي .

(۲) ددغې مادې په لومړۍ فقره کې
درج شوي آژانسونه او رسنۍ ددغه
قانون د پنځه څلویښتمې مادې د
حکم په پام کې نیولو مکلف دي .

د کتاب، رسالې او خپروونکي

ثبتول

یو پنځوسمه ماده:

کتاب او رساله دخپروونکي له خوا
له خپرېدو وروسته د اطلاعاتو او
فرهنگ په وزارت کې ثبتېږي او د
هغو د امتیاز خاوند مکلف دی له هر
کتاب، مقالې او خپروني څخه دوه
دوه نسخې د اطلاعاتو او فرهنگ
وزارت او عامه کتابتون ته ولېږي .

د قوانینو وضع

دوه پنخوسمه ماده:

د چاپ حق (کاپي رايټ)، د صنفی اتحاديو جوړول، د رسنيو د سرغړونو جزايي حکمونه، اعلانونه او د معلوماتو غوښتل له جلا قوانينو سره سم تنظيمېږي.

د ماليې ورکړه

دري پنخوسمه ماده:

دټوليزو رسنيو او د دغه قانون په اووه ويشتمه ماده کې د درج شوو مؤسسو له عوايدو څخه دقانون له حکمونوسره سم ماليه اخيستل کېږي. موقوتې او غير موقوتې چاپي خپرونې لدې حکم څخه مستثني دي .

دانفاذ نېټه

څلور پنخوسمه ماده:

دغه قانون په رسمي جریده کې دخپريدو له نېټې څخه نافذ دی او په نافذېدو سره يې دټوليزو رسنيوهغه قانون چې ۱۳۸۴ هجري لمريز کال د مرغومي دمیاشتي په پنخوسمه

ماده پنجاه و دوم :

امور مربوط به حق نسخه برداری (کاپي رايټ) ، تشکیل اتحاديه های صنفی ، احکام جزايي تخلفات رسانه ها ، اعلانات و طلب معلومات طبق قوانين جداگانه تنظيم می گردد.

پرداخت ماليه

ماده پنجاه و سوم :

از عوايد رسانه های همگانی ومؤسسات مندرج ماده بیست و هفتم این قانون طبق احکام قانون ماليه اخذ می گردد.

نشرات چاپی موقوت وغير موقوت از این حکم مستثني می باشند.

تاریخ انفاذ

ماده پنجاه و چهارم :

این قانون از تاریخ نشر در جریده رسمی نافذ بوده و با انفاذ آن قانون رسانه های همگانی منتشره جریده رسمی شماره (۸۷۱) مؤرخ پانزدهم جدی سال

نېټه د رسمي جريدې په (۸۷۱) گڼه ۱۳۸۴ هجري شمسي ملغي شمرده
کې خپور شوی دی، لغو کڼل کېږي. می شود.

د افغانستان اسلامي

جمهوريت

جمهوری اسلامی

افغانستان

ګڼه: (۵۸۶۱)

نېټه: ۱۳۸۸/۴/۹

شماره: (۵۸۶۱)

تاریخ: ۱۳۸۸/۴/۹

د عدلیې وزیر محترم سرور دانش! د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې د کمېسیون قانون چې د ولسي جرګې د ۱۳۸۷/۶/۱۰ نېټې (۱۰۰) ګڼې مصوبې پر بنسټ د هغې د ټولو غړو د رایو په دوو ثلثو بیا تصویب شو، د افغانستان د اساسي قانون له حکمونو سره د هغه د ځینو موادو د تناقض له امله، د نوموړي قانون د (۱۲۱) مادې د حکم له په پام کې نیولو سره د هغه د مطابقت د څېړنې په غرض د افغانستان اسلامي جمهوریت سترې محکمې ته ارجاع او دادی د سترې محکمې د عالي شوري قرار د هغې ادارې د ۱۳۸۸/۱/۲۶ نېټې (۱۷) ګڼې لیک په ضمیمه رارسېدلی او تاسو

محترم سروردانش وزیر عدلیه! قانون کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی که به اساس مصوبه شماره (۱۰۰) مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰ ولسي جرګه مجدداً به دو ثلث آرای کل اعضای آن تصویب گردید نسبت تناقض برخی از مواد آن با احکام قانون اساسی افغانستان، بارعایت حکم ماده (۱۲۱) قانون مذکور غرض بررسی مطابقت آن به ستره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان ارجاع و اینک قرار شورای عالی ستره محکمه در ضمیمه نامه شماره (۱۷) مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۶ آن اداره واصل و به شما ارسال

ته درواستول شو خو په رسمي
جريده کې د اساسي قانون پر تطبيق
د څارنې دکمېسيون د قانون اود
سترې محکمې د عالي شوري د
قرار په خپرولو اقدام وکړئ.

گرديد تابه نشر قانون
کميسیون نظارت بر تطبيق قانون
اساسي وقرار شورای عالی ستره
محکمه در جريده رسمي
اقدام نمایند.

حامد کرزی

د افغانستان د اسلامي

جمهوريت رئيس

حامد کرزی

رئيس جمهوری اسلامی

افغانستان

ولسي جرگه

مصوبه

د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې
د خپلواک کمېسيون قانون د ټولو
غړو په دوه ثلثه رأيو سره

گڼه: (۱۰۰)

نېټه: ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسي جرگه

مصوبه

قانون کميسيون مستقل نظارت
بر تطبيق قانون اساسي به دو ثلث
آرای کل اعضا

شماره: (۱۰۰)

تاریخ: ۱۳۸۷/۶/۱۰

ولسي جرگه در جلسه عمومي روز
یکشنبه مؤرخ ۱۳۸۷/۶/۱۰
خویش به تاسی از حکم
ماده نود و چهارم قانون اساسی،
قانون کميسيون مستقل نظارت
بر تطبيق قانون اساسي را مجدداً
به دو ثلث آرای کل اعضا
تصویب نمود.

با احترام

څارنوال عبدالستار خواصی

منشی ولسي جرگه

ولسي جرگې د ۱۳۸۷/۶/۱۰ نېټې
د یکشنبې د ورځې په خپله عمومي
غونډه کې، د اساسي قانون د
څلورنوي يمي مادې د حکم
پر بنسټ، د اساسي قانون
پر تطبيق د څارنې د خپلواک
کمېسيون قانون بيا د ټولو غړو په
دوه ثلثه رأيو سره تصویب کړ.

په درنښت

څارنوال عبدالستار خواصی

د ولسي جرگې منشي

د افغانستان اسلامي جمهوريت

ستره محكمه

عالي شوري

د افغانستان اسلامي جمهوريت

د سترې محكمې

د عالي شوري د ۱۳۸۸ / ۱ / ۲۵

نېټې (۵) قضايي قرار

د سترې محكمې عالي شوري د

اساسي قانون پر تطبيق د څارنې

كمېسيون ته د تفسير او

توضيح د واك د سپارلو په هكله

لاندې قرار صادر كړ:

د نوموړي قانون د اتمې مادې

(۱) جزء چې د اساسي قانون تفسير

د كمېسيون د دندو او واكونو د

جزء په توگه حكم كوي:

دغه جزء په لاندې دلايلو سره د

اساسي قانون د (۱۲۱) مادې د

صريح حكم مخالف دی:

الف- په اساسي قانون كې ددې مادې

د تسجيل د تاريخي سيراود قانون

جمهوری اسلامی افغانستان

ستره محكمه

شورای عالی

قرار قضائي (۵)

مؤرخ ۱۳۸۸/۱/۲۵

شورای عالی ستره محكمه

جمهوری اسلامی افغانستان

شورای عالی ستره محكمه

در مورد تفویض صلاحیت

تفسیر و توضیح به کمیسیون

نظارت بر تطبیق قانون اساسی

قرار ذیل را صادر نمود:

جزء (۱) ماده هشتم قانون مذکور

که تفسیر قانون اساسی را جزء

وظایف و صلاحیت های کمیسیون

حکم می کند:

این جزء نظر به دلایل ذیل مخالف

حکم صریح ماده (۱۲۱) قانون

اساسی می باشد:

الف- نظر به سیر تاریخی

تسجيل این ماده در قانون اساسی

جوړوونکي ارادې ته په پام سره.

پر نورو دلایلو له بحث دمخه د ۱۳۸۲ د وږي له ۱۹ نېټې څخه د قضاء په فصل کې د نوموړې مادې د تسجیل په تاریخي او تدریجي سیر پوهېدل تر څېړنې لاندې نیسو:

د اساسي قانون د کمېسیون په آرشیف کې اړوندو سوابقو او سندونو ته په کتنې سره (۱۲۱) مادې د ۱۳۸۲ د وږي تر ۱۹ نېټې پورې د قضاء په فصل کې اصلاً وجود نه درلود، ځکه له نوموړې نېټې دمخه د اساسي قانون په مسوده کې (داساسي قانون عالي دیوان) په نوم بل فصل وجود درلود، دغه فصل چې اتم فصل وو، (۱۴۶) ماده یې په لاندې توګه تسوید شوې وه:

۱۴۶ ماده:

د افغانستان د اساسي قانون عالي دیوان د لاندې واکونو لرونکی دی:

۱- له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین المللي

و اراده قانونگذار.

قبل از بحث روی دلایل دیگر دانستن سیر تاریخی تدریجی تسجیل ماده مذکور را از تاریخ ۱۹ سنبله ۱۳۸۲ در فصل قضاء به بررسی می گیریم:

به ملاحظه سوابق و اسناد مربوط در آرشیف کمیسیون قانون اساسی ماده (۱۲۱) الی تاریخ ۱۹ سنبله ۱۳۸۲ در فصل قضاء اصلاً وجود نداشت زیرا قبل از تاریخ مذکور در مسوده قانون اساسی فصل دیگری بنام (دیوان عالی قانون اساسی) وجود داشت، این فصل که فصل هشتم بود ماده (۱۴۶) آن به نحو ذیل تسوید گردیده بود:

ماده ۱۴۶ :

دیوان عالی قانون اساسی افغانستان دارای صلاحیت های ذیل میباشد:

۱- بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، قراردادها

و میثاق های بین المللی با قانون اساسی.

۲- تفسیر قانون اساسی، قوانین و فرامین تقنینی.

از این ماده به وضاحت فهمیده میشود که اراده قانونگذار بر علاوه تفسیر قانون اساسی تطابق قوانین و فرامین تقنینی با قانون اساسی و تفسیر این قوانین و فرامین نیز بوده است. (به ضمیمه نمبر (۱) مراجعه شود).

درین مرحله تدوین قانون اساسی طوریکه قبلاً گفته شد، ماده (۱۲۱) که فعلاً در فصل قضاء درج می باشد درین فصل وجود نداشت.

مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۲).

اما بعد بنابر عواملی این فصل بکلی از بدنه قانون اساسی

قراردادونو او میثاقونو د مطابقت خپرل.

۲- د اساسی قانون، قوانینو او تقنینی فرمانونو تفسیر.

لدی مادی خخه په خرگنده پوهېدل کېږي چې دقانون جوړوونکي اراده، داساسی قانون پر تفسیر برسېره له اساسی قانون سره د قوانینو او تقنینی فرمانونو تطابق او د دغو قوانینو او فرمانونو تفسیر هم دی.

(۱) گڼې ضمیمې ته دې مراجعه وشي).

د اساسی قانون د تدوین پدې پړاو کې هغسې چې د مخه وویل شول، (۱۲۱) مادی چې فعلاً د قضاء په فصل کې درج ده، په دې فصل کې وجود نه درلود.

(۲) گڼې ضمیمې ته دې مراجعه وشي).

خو وروسته د ځینو عواملو له امله دغه فصل په بشپړ ډول د اساسی قانون له بدنې

څخه حذف شو او د ۱۳۸۲ د تلې له مياشتې څخه وروسته په نوموړې مادې او (۱۴۷ او ۱۴۸) مادو کې درج شوي ټول واکونه په يوه ماده کې مدغم شوي په راوړوسته ټوکونو کې د (۱۲۱) مادې په توګه په لاندې ترتيب درج شوه:

((ستره محکمه له اساسي قانون سره د قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين الدول ژمنليکونو او بين المللي ميثاقونو مطابقت، يوازي د حکومت يا محکمو د غوښتنې پر بنسټ څېړي او په هکله يې لازم قرار صادروي. ستره محکمه واک لري اساسي قانون، قوانين او تقنيني فرمانونه تفسير کړي)).

((۳) ګڼې ضميمې ته دې مراجعه وشي).

هغسې چې ليدل کېږي پدې ماده کې په (۱۴۶، ۱۴۷ او ۱۴۸) مادو کې درج شوي مطالب په يوه

حذف گرديد و از ماه میزان ۱۳۸۲ به بعد صلاحیت های مندرج ماده فوق الذکر و مواد (۱۴۷ و ۱۴۸) همه در یک ماده مدغم گردیده در نسخه های بعدی بحیث ماده (۱۲۱) به ترتیب ذیل درج گردید:

((ستره محکمه مطابقت قوانين، فرامين تقينی، معاهدات بين الدول و ميثاق های بين المللی را با قانون اساسی، صرف بر اساس تقاضای حکومت و يا محاکم بررسی و قرار لازم را در مورد صادر می کند. ستره محکمه صلاحیت دارد قانون اساسی، قوانين و فرامين تقينی را تفسير نمايد)).

(مراجعه شود به ضمیمه نمبر (۳)).

طوريکه دیده میشود درین ماده مطالب مندرج مواد (۱۴۶، ۱۴۷ و ۱۴۸) در یک

ماده خلاصه شده و بحيث ماده (۱۲۱) در فصل قضاء گنجانیده شد و طوریکه دیده میشود صلاحیت تفسیر قانون اساسی، قوانین و فرامین تقنینی واضحاً به ستره محکمه داده شده و در عین حال با این مطلب نیز اشاره شده که همان طوریکه قانون اساسی به تفسیر نیاز دارد، سایر قوانین و فرامین تقنینی نیز به تفسیر ضرورت دارند چنانچه در ماده (۱۴۶) متن قبلی قانون اساسی مندرج فصل دیوان عالی قانون اساسی تصریح شده بود. بعداً در نسخه ۷ جلدی لویه جرگه ماده (۱۲۱) را باین شکل خلاصه نمود:

ماده ۱۲۱ :

"بررسی مطابقت قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق-های بین المللی با قانون اساسی و

ماده کی خلاصه شوي او د (۱۲۱) مادې په توگه د قضاء په فصل کې ځای کړی شوېده او لکه څرنګه چې لیدل کېږي د اساسي قانون، قوانینو او تقنیني فرمانونو د تفسیر واک په څرګنده سترې محکمې ته ورکړل شوی او په عین حال کې دغه مطلب ته هم اشاره شوېده چې هماغسې چې اساسي قانون تفسیر ته اړتیا لري، نور قوانین او تقنیني فرمانونه هم تفسیر ته اړتیا لري، لکه څرنګه چې د اساسي قانون د عالی دیوان په فصل کې درج د اساسي قانون د دمخه متن په (۱۴۶) ماده کې تصریح شوي وو. وروسته د لویې جرګې د مرغومي په ۷ ټوک کې یې (۱۲۱) ماده پدې ډول خلاصه کړه:

۱۲۱ ماده:

"له اساسي قانون سره د قوانینو، تقنیني فرمانونو، بین الدول ژمنلیکونو او بین المللي میثاقونو

تفسير آنها بر اساس تقاضای حکومت و یا محاکم مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه میباشد."

مراجعة شود به ضمیمه (۴) ص ۴۲.

چنانکه می بینیم در صیانت ماده (۱۲۱) سعی شده که :

۱- از تکرار کلمات جلوگیری بعمل آید.

۲- با استعمال کلمه (آنها) نه تنها مطلبی را که در متون گذشته در مورد ضرورت تفسیر قانون اساسی و تفسیر قوانین و فرامین وجود داشت، تأیید نموده علاوه تفسیر معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی را نیز ضروری دانسته و به عبارت (و تفسیر آنها) یعنی تفسیر تمام ما سبق که شامل قوانین، فرامین تقنینی، معاهدات بین الدول و میثاق های بین المللی همه میباشد ادای مطلب کرده است و باین

مطابقت اود هغو تفسیر د حکومت یا محکمو د غوبنتني پربنسټ، د قانون د حکمونو مطابق د سترې محکمې واک دی."

د (۴) ضمیمې (۴۲) مخ ته مراجعه وشي.

لکه څرنگه چې وینو د (۱۲۱) مادې په صیانت کې هڅه شوېده چې:

۱- د کلمو له تکرار څخه مخنیوی وشي.

۲- د (هغو) د کلمې په استعمالولو سره یې نه یوازې هغه مطلب چې په تېرو متنونو کې د اساسي قانون د تفسیر اود قوانینو او فرامینو د تفسیر د اړتیا په هکله وجود درلود، تأیید کړی، برسېره یې د بین الدول ژمنلیکونو او بین المللي میثاقونو تفسیر هم اړین گڼلی دی او (اود هغو د تفسیر) په عبارت سره یې یعنی د ټول ما سبق تفسیر چې ټول قوانین، فرامین، بین الدول ژمنلیکونه او بین المللي میثاقونه

ترتيب وانمود ساخته که همانطوریکه قوانين، فرامين تقنينی و قانون اساسی به تفسیر ضرورت دارند، معاهدات و میثاق های بین المللی نیز به تفسیر ضرورت دارند، لذا استعمال عبارت (آنها) یگانه عبارتی بود که باید استعمال میشد واز همه مهمتر اینکه صیاحت این ماده به همین ترتیب در حالی صورت میگیرد که هنوز ماده (۱۵۷) که در مورد تشکیل کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی میباشد تولد نگردیده و در بدنه قانون اساسی وجود ندارد، (مسوده نسخه ۷ جدی ۱۳۸۲ قانون اساسی درین رابطه تقدیم است).

(ضمیمه نمبر (۴) ص ۴۲ و ۵۳). اما وقتی که در لحظات اخیر جریان لویه جرگه پشت پرده در نسخه مؤرخ ۱۴ جدی یعنی آخرین روز

پکی شامل دي مطلب اداء کړی دی او پدې ترتیب سره یې څرگنده کړېده، هغسې چې قوانین، فرامین او اساسی قانون تفسیر ته اړتیا لري، ژمن لیکونه او بین المللی میثاقونه هم تفسیر ته اړتیا لري. ځکه د (هغو) د عبارت استعمال یوازنی عبارت وو چې باید استعمال شوی وی او له ټولو مهمه دا چې ددې مادې صیاحت په همدې ترتیب پداسې حال کې صورت مومي چې لاتراوسه (۱۵۷) ماده چې د اساسی قانون پر تطبیق د څارنې د خپلواک کمیسیون د جوړېدو په هکله ده، زېږېدلې نده او د اساسی قانون په بدنه کې وجود نلري، (پدې اړه د اساسی قانون د ۱۳۸۲ د مرغومي د ۷ نېټې د مسودې نسخه وړاندې کېږي).

(۴) گڼه ضمیمه ۴۲ او ۵۳ ص). خو کله چې د لویې جرگې د بهیر په وروستیو شېبو کې د پردې شاته د مرغومي د ۱۴ نېټې په ټوک کې یعنی د لویې جرگې په وروستی ورځ

لويه جرگه تشكيل اين كميسيون بحيث ماده (۱۵۷) در متن قانون اساسي بدون آنكه در ماده (۱۲۱) تعديلی را وارد نمايند طور ناگاهانی علاوه گرديد، ماده (۱۲۱) با صراحت و روند تاريخی كه دارد در فصل قضاء بحالت خود باقی مانده است، متن ماده (۱۵۷) قرار ذیل است:

(كميسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی مطابق به احكام قانون تشكيل ميگردد).

مراجعه شود به ضميمه نمبر (۵) يعنی متن فعلی قانون اساسی.

بگونه واضح مشاهده ميشود كه اين ماده به اين متن خود هيچ دست آوردی را در مورد اينكه صلاحيت تفسير قانون اساسی و يا تفسير ساير قوانين و فرامين تقنينی، ميثاق ها و معاهدات بين المللی را از آن اين

دغه كميسيون جوړېدل د اساسي قانون په متن کې د (۱۵۷) مادې په توگه پرته لدې چې په (۱۲۱) ماده کې كوم تعديل وارد كړي په ناخاپي توگه ورزيات شو، (۱۲۱) ماده په صراحت او تاريخي بهير سره چې لري يې د قضاء په فصل کې په خپل حال باقي پاتې ده، د (۱۵۷) مادې متن په لاندې توگه دی:

(د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک كميسيون، د قانون د حکمونو مطابق جوړېږي).

(۵) گڼې ضميمې ته دې مراجعه وشي يعنی د اساسي قانون اوسنی متن.

په څرگنده توگه ليدل کېږي چې دغه ماده په خپل دغه متن سره پدې هکله چې د اساسي قانون د تفسير يا نورو قوانينو، تقنيني فرمانونو، بين المللي ميثاقونو او ژمنليکونو د تفسير واک دغه كميسيون ته ور په

کمیسیون بسازد با خود
نیاورده است.

بناءً با توضیحات مستند فوق
در مورد تسوید و تصویب
قانون اساسی که تاریخ وار
و طور غیر قابل انکار ارائه
گردید شکی در مورد اینکه
تفسیر قانون اساسی مانند
تفسیر قوانین، فرامین، میثاق ها
و معاهدات بین المللی تنها
و تنها از صلاحیت ستره محکمه
می باشد باقی نمی ماند، علاوه
مزید بر سیر تاریخی موضوع،
دلایل علمی ذیل نیز وجود دارد
که تفسیر قانون اساسی را از
صلاحیت ستره محکمه به اثبات
می رساند:

الف- تفسیر قانون اساسی و سایر
قوانین و فرامین ایجاب اصدار
قرار قضائی را مینمایند که بجز
محکمه هیچ ارگانی صلاحیت
اصدار چنین قرار را که صبغه الزامی

برخه کړي، هېڅ ډول لاسته راوړنه
له ځان سره نده راوړي.

بناءً د اساسي قانون د تسويد او
تصويب په هکله په پورتنیو مستندو
توضیحاتو سره چې په نېټه ییزه
(تاریخواره) او انکار نه منونکې
توګه وړاندې شول، پدې اړه چې د
اساسي قانون تفسیر د قوانینو،
فرامینو، بین المللي میثاقونو او
ژمنلیکونو د تفسیر په شان یوازې او
یوازې د سترې محکمې واک دی،
شک نه پاتې کېږي، علاوه
دموضوع پر تاریخي سیر برسېره،
لاندې علمي دلایل هم وجود لري
چې د اساسي قانون تفسیر د سترې
محکمې له واکونو څخه
په اثبات رسوي:

الف- د اساسي قانون او نورو
قوانینو او فرامینو تفسیر د قضایي
قرار صادرېدل ایجابوي چې له
محکمې پرته هېڅ ارګان د دغه ډول
قرار د صادرولو واک نلري، چې

الزامي صبغه ولري.

ب- د دغه کمپسيون دندې د هغه له عنوان څخه چې:

(د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمپسيون دی) څرگندې دي، يعنې دا چې د هغه يوازېنې دنده د اساسي قانون پر تطبيق څارنه ده نه د هغه تفسير، بناءً د اساسي قانون د (۱۲۱) مادې په مدلول کې هر ډول تصرف د نورو ارگانونو له واک څخه پورته دی او هر ډول تعديل به يې يوازې هغه وخت قانوني وي چې د لويې جرگې د جوړېدو او تصويب له لارې تصويب شي او بس.

ج- د اساسي قانون په (۱۵۷) ماده کې، درج (د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمپسيون) څخه د دغه کمپسيون د نوم بدلول او پوهغه باندې د تفسير د کلمې ايزاد پرته له ترديدې د اساسي قانون مغاير اود هغه په متن کې تعديل کتل

داشته باشد، ندارد.

ب- وظيف اين کمپسيون از عنوان آن که :

(کمپسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی میباشد) هويدا است، يعنی اينکه يگانه وظيفه آن نظارت بر تطبيق قانون اساسی میباشد نه تفسير آن، بناءً هر گونه تصرف در مدلول ماده (۱۲۱) قانون اساسی بالاتر از صلاحيت ساير ارگانها بوده و هر گونه تعديل آن صرف وقتی قانونی خواهد بود که از طريق تدوير و تصويب لويه جرگه تصويب گردد و بس.

ج- تغيير نام اين کمپسيون از (کمپسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی) مندرج ماده (۱۵۷) قانون اساسی و ايزاد کلمه تفسير بر آن بدون ترديد مغاير قانون اساسی و تعديل در متن آن محسوب

می گردد که از صلاحیت لویه جرگه کشور میباشد، نه از صلاحیت مقام محترم پارلمان.

لذا ستره محکمه جمهوری اسلامی افغانستان بنابر دلایل متذکره فوق قرار خود را مبنی بر رد درج صلاحیت (تفسیر قانون اساسی) در وظایف (کمیسیون نظارت بر تطبیق قانون اساسی) اتخاذ نموده و این حق را حسب صراحت ماده (۱۲۱) قانون اساسی و نیز نظر به دلایلی که فوقاً تذکر داده شد از صلاحیت خاص ستره محکمه می داند و جزء (۱) ماده هشتم قانون مذکور را درین مورد مغایر و در تضاد با قانون اساسی حکم می کند. علاوه بر این در قانون (کمیسیون) تخطی های مهمی دیگری نیز وجود دارد که حسب ذیل تذکر داده می شود:

۱- میکانیزم مندرج ماده هفتم

کبیری چې د هېواد د لویې جرگې واک دی، نه د پارلمان د محترم مقام واک.

ځکه خو د افغانستان د اسلامي جمهوریت ستره محکمه، د پورته ذکر شوو دلایلو پر بناء (د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې د کمېسیون) په دندو کې (د اساسي قانون تفسیر) د واک د درجولو د رد په اړه خپل قرار صادر کړی او دغه حق یې د اساسي قانون د (۱۲۱) مادې د صراحت له مخې او هم هغو دلایلو ته په پام سره چې پورته یاد شول دسترې محکمې ځانگړې واک گڼي او پدې هکله د نوموړي قانون د اتمې مادې (۱) جزء د اساسي قانون مغایر او په تضاد کې حکم کوي. برسېره پردې (د کمیسیون) په قانون کې نورې مهمې سرغړونې هم وجود لري چې په لاندې توگه یادېږي:

۱- د کمیسیون د غړو د غړیتوب

قانون در مورد سلب عضویت
اعضای کمیسیون:

که نخست توسط خود اعضای
کمیسیون مطرح و بعداً توسط
اکثریت اعضای ولسی جرگه
منظور می گردد خلاف قانون
است زیرا:

الف: کمیسیون یک شرکت
و یا مؤسسه تجارتي نیست که سلب
عضویت یک عضو توسط اکثریت
اعضای آن صورت بگیرد.

ب- ولسی جرگه قوه اجرائیه نیست
که سلب عضویت اعضای
کمیسیونی را که جزء قوه اجرائیه
می باشد، منظور نماید.

ج- روش قانون اساسی حتی در
عزل وزراء واضح است که با
وصفی که تفرر ایشان به تأیید
ولسی جرگه مقید گردیده،
ولی عزل ایشان مستقیماً در
صلاحیت رئیس جمهور می باشد.

مراجعه شود به فقره (۱۱) ماده

دسلب په هکله د قانون په اوومه
ماده کې درج شوی میکانیزم:

چې لومړی پخپله د کمیسیون د
غړو لخوا مطرح او وروسته د
ولسی جرگې د اکثریت غړو په
واسطه منظورېږي د قانون خلاف
دی ځکه:

الف- کمیسیون یو سوداگریز
شرکت یا مؤسسه نده چې د یوه
غړي د غړیتوب سلبول د هغې د
غړوپه اکثریت رایو صورت ومومي.

ب- ولسی جرگه اجرائیه قوه نده
چې د هغه کمیسیون چې د اجرائیه
قوې جز دی، د غړو د غړیتوب
سلبول، منظور کړي.

ج- د اساسی قانون تگلاره حتی د
وزیرانو په عزلولو کې څرگنده ده
لدې سره سره چې دهغوی مقررېدل
د ولسی جرگې په تأیید مقید
شویدی، خو دهغو عزل مستقیماً د
جمهور رئیس په واک کې دی.

د اساسی قانون د (۴۶) مادې

(۶۴) قانون اساسی که چنین حکم می کند:

تعیین وزراء، لوی څارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت به تائید ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها .

یعنی با آنکه در تعیین این مامورین عالی رتبه تائید ولسی جرگه شرط گردیده ولی عزل و استعفاء آنها تنها به صلاحیت رئیس جمهور می باشد.

د- این میکانیزم که اعضای کمیسیون سلب عضویت یک عضو خود را پیشنهاد و ولسی جرگه منظور نماید، ضربه شدیداً به استقلالیت کمیسیون می باشد، و بیم آن می رود که کمیسیون تحت تاثیر شدیداً ولسی جرگه قرار بگیرد.

(۱۱) فقرې ته دې مراجعه وشي چې داسي حکم کوي:

د وزیرانو، لوی څارنوال، د مرکزي بانک د رئیس، د ملي امنیت درئیس او سرې میاشتي د رئیس ټاکل د ولسي جرگې په تائید اود هغوی عزل اود استعفي منل.

یعنی سره لدې چې د دغو عالی رتبه چارواکو په ټاکلو کې د ولسي جرگې تائید شرط ګرځول شوی خو دهغو عزل او استعفي یوازي د جمهور رئیس واک دی.

د- دغه میکانیزم چې د کمپسیون غړي د خپل یوه غړي د غړیتوب سلبول وړاندیز او ولسي جرگه یې منظور کړي، د کمپسیون خپلواکتوب ته سخته ضربه ده او ددې وېره شته چې کمپسیون د ولسي جرگې تر زیات تاثیر لاندې راشي.

۲- جزء (۴) ماده هاشتم :
که حکم می کند:

(مطالعه قوانین نافذه غرض دریافت تناقضات با قانون اساسی و ارائه آن به رئیس جمهور و شورای ملی به منظور اتخاذ تدابیر جهت رفع آنها).

این جزء نیز با ماده (۱۲۱) قانون اساسی صریحاً در تضاد می باشد، زیرا در ماده متذکره نه تنها اینکه تفسیر قانون اساسی، و قوانین دیگر، و هم چنان تفسیر فرامین، معاهدات و میثاق های بین المللی از وظیفه ستره محکمه حکم شده، تطابق این ها همه با قانون اساسی نیز به وضاحت از صلاحیت های ستره محکمه تسجیل گردیده است. درحالیکه در قانون جدید مصوب پارلمان بر اساس جزء (۴) ماده هاشتم، این صلاحیت به

۲- د اتمې مادې (۴) جزء : چې
حکم کوي:

(له اساسي قانون سره د تناقضاتو د موندلو په غرض د نافذه قوانينو کتنه او جمهور رئيس او ملي شوري ته دهغو دلرې کولو لپاره د تدبيرونو د نيولو په منظور دهغو وړاندې کول).

دغه جزء هم د اساسي قانون له (۱۲۱) مادې سره په څرگنده په تضاد کې دی، ځکه په نوموړې ماده کې نه يوازې دا چې د اساسي قانون او نورو قوانينو تفسیر او همدارنگه د فرامينو، ژمنليکونو او بين المللي میثاقونو تفسیر دسترې محکمې دنده حکم شوی، له اساسي قانون سره ددغو ټولو تطابق هم په څرگنده سره د سترې محکمې له واکونو څخه تسجیل شويدي. پداسې حال کې چې د پارلمان په نوي تصویب شوي قانون کې د اتمې مادې د (۴) جزء پر بنسټ دغه واک،

کمیسیون ته ورکړل شوی دی.

۳- د پنځمې مادې (۱) جزء :

چې یوازې افغاني تابعیت یې شرط ګڼلای، د فرعي قوانینو له سطحې څخه پورته دی، ځکه د تابعیت موضوع د اتباعو له بنسټیزو حقوقو څخه ده چې اشتراط یې باید په ځینو دندو کې د اساسي قانون په واسطه تسجیل شي.

۴- د یوولسمې مادې (۱) فقره چې حکم کوي :

(د کمیسیون غړي د جمهور رئیس له امر پرته ګرفتار، توقیف او تر عدلي تعقیب لاندې نشي نیول کېدی. د مشهود جرم حالات لدې امر څخه مستثني دي).

دغه فقره هم د اساسي قانون له څرګنده حکمونو سره مخالفه ده ځکه قضایي حصانت هغه امتیاز دی چې یوازې د اساسي قانون په صریح نص سره د جمهور رئیس، د پارلمان

کمیسیون داده شده است.

۳- جزء (۱) ماده پنجم:

که صرف تابعیت افغاني را شرط دانسته، از سطح قوانین فرعی بالا می باشد، زیرا موضوع تابعیت از جمله حقوق اساسی اتباع است که اشتراط آن در برخی از وظایف باید توسط قانون اساسی تسجیل گردد.

۴- فقره (۱) ماده یازدهم که حکم می کند:

(عضو کمیسیون بدون اخذ موافقه رئیس جمهور گرفتار، توقیف و مورد تعقیب عدلی قرار گرفته نمی تواند. حالات جرم مشهود از این امر مستثني است).

این فقره نیز مخالف احکام صریح قانون اساسی می باشد زیرا حصانت قضائی امتیازی است که صرف به نص صریح قانون اساسی برای رئیس جمهور،

د وکیلانو او قاضیانو لپاره تسجیل شوی دی، بل هېڅ فرد نشي کولی له دغو امتیازونو څخه د فرعي قوانینو په واسطه برخمن شي.

د وکیلانو او قاضیانو لپاره تسجیل شوی دی، بل هېڅ فرد نشي کولی له دغو امتیازونو څخه د فرعي قوانینو په واسطه برخمن شي.

۵- از آن جائیکه جزء (۱) ماده هشتم این قانون در مورد تفسیر در مغایرت و تضاد با قانون اساسی بوده ماده پانزدهم آن نیز قابل تطبیق نه میباشد. بنابر آن شورای عالی ستره محکمه تمام موارد فوق را که تذکار دادیم مغایر و متضاد با احکام و نصوص صریح قانون اساسی دانسته آنرا غیر قابل تنفیذ حکم می کند.

۵- له هغه ځايه چې ددې قانون د اتمې مادې (۱) جزء د تفسیر په هکله د اساسي قانون سره په تضاد او مغایرت کې دی د هغه پنځلسمه ماده هم د تطبیق وړ نه ده. بنا پر دې د سترې محکمې عالي شورې ټول پورته موارد چې یاد مو کړل د اساسي قانون د صریحو حکمونو او نصوصو مغایر او متضاد گڼي او پرهغو د انفاذ نه وړ حکم کوي.

فهرست مندرجات قانون کمیسیون مستقل نظارت

بر تطبیق قانون اساسی

فصل اول

احکام عمومی

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>	<u>ماده</u>
۴۵	مبنی.....	ماده اول :
۴۵.....	استقلالیت.....	ماده دوم :
۴۶.....	نام اختصارى.....	ماده سوم :

فصل دوم

تشکیل کمیسیون

۴۶.....	تشکیل کمیسیون.....	ماده چهارم :
۴۷.....	شرایط عضویت.....	ماده پنجم :
۴۸.....	حالات از دست دادن عضویت.....	ماده ششم :
۴۹.....	پیشنهاد سلب عضویت.....	ماده هفتم :

فصل سوم

وظایف و صلاحیت های کمیسیون

۵۰.....	وظایف و صلاحیت ها	ماده هشتم :
۵۱.....	صلاحیت احاله.....	ماده نهم :

فصل چهارم

طرز تدویر جلسات

ماده دهم : جلسات کمیسیون..... ۵۲

فصل پنجم

احکام متفرقه

ماده یازدهم : مصونیت از تعقیب عدلی..... ۵۳

ماده دوازدهم : دعوت در جلسات..... ۵۳

ماده سیزدهم : دارالانشاء..... ۵۴

ماده چهاردهم : معاش و امتیازات..... ۵۵

ماده پانزدهم : نشر نظر کمیسیون..... ۵۵

ماده شانزدهم : داشتن مهر..... ۵۵

ماده هفدهم : انفاذ..... ۵۵

داساسي قانون پر تطبيق دڅارنې

دخپلواک کمېسيون قانون

لومړۍ فصل

عمومي حکمونه

مبني

لومړۍ ماده :

دغه قانون دافغانستان داساسي قانون ديوسلو اووه پنځوسمې مادې دحکم پر بنسټ، داساسي قانون پر تطبيق د څارنې دخپلواک کمېسيون په تشکيل، واکونو، دندواو د فعاليت په ډول پورې د اړوندو چارو د تنظيمولو په منظور وضع شوی دی.

خپلواکي

دوه يمه ماده :

داساسي قانون پر تطبيق دڅارنې خپلواک کمېسيون دافغانستان داسلامي جمهوريت په چوکاټ کې تشکيل او په خپلو فعاليتونو کې دبشپړې خپلواکۍ څخه برخمن دی.

قانون کميسيون مستقل نظارت

بر تطبيق قانون اساسی

فصل اول

احکام عمومي

مبني

ماده اول :

این قانون به تاسی از حکم ماده یکصد و پنجاه و هفتم قانون اساسی افغانستان به منظور تنظیم امور مربوط به تشکیل، صلاحیت، وظایف و طرز فعالیت کميسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی وضع گردیده است.

استقلاليت

ماده دوم:

کميسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی، درچوکات دولت جمهوری اسلامی افغانستان تشکیل و درفعاليت های خویش از استقلال کامل برخوردار است.

اختصاری نوم

دریمه ماده :

داساسي قانون پرتطبيق دڅارني خپلواک کمپسيون له دي وروسته په دې قانون کې دکمپسيون په نامه يادېږي.

دوه یم فصل

دکمپسيون تشکيل

دکمپسيون تشکيل

څلورمه ماده :

(۱) کمپسيون درئيس په گډون داووه تنو غړو نارينه او بنځوڅخه جوړ شوی چې دجمهوررئيس له خوا د ولسي جرگې څخه د باور درايو په اخیستلوسره دڅلورو کالو مودې لپاره ټاکل کېږي .

(۲) کمپسيون د مرستيال او منشي لرونکی دی چې دپټو ټاکنو له لارې د هغه دغړود رايو په اکثريت سره ټاکل کېږي . رئيس د څلور کلونو، مرستيال او منشي هر يو د

نام اختصاری

ماده سوم :

کمپسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی منبهد در این قانون بنام کمپسيون ياد می گردد.

فصل دوم

تشکيل کمپسيون

تشکيل کمپسيون

ماده چهارم :

(۱) کمپسيون به شمول رئيس آن متشکل از هفت عضو اعم از زن و مرد می باشد که از جانب رئيس جمهور با اخذ رای اعتماد ولسي جرگه برای مدت چهار سال تعيين می گردند.

(۲) کمپسيون دارای معاون و منشي می باشد، که از طريق انتخابات سری به اکثريت آرای اعضای آن انتخاب می شوند. رئيس برای مدت چهار سال، معاون و منشي هریک برای

يوه کال مودې لپاره ټاکل کېږي. مرستيال او منشي د راتلونکو کلونو لپاره هم کانديدای شي .

(۳) مرستيال او منشي دغړو د رايوپه اکثريت سره په لاندینيو حالاتو کې له خپلو دندو څخه گوښه کېږي:

۱- ددندو په ترسره کولو کې داستعداد او توان نشتوالی .

۲- په خپل وخت سره ددندو نه ترسره کول.

(۴) درئيس، مرستيال او منشي د دندو او واکونو حدود دکمپسيون دداخلي دندو په اصولو کې مشخصېږي .

د غړيتوب شرايط

پنځمه ماده :

دکمپسيون غړی دلاندینيو شرطونولرونکی وي :

۱- د افغانستان تابعيت لرل . *

۲- دماستري په کچه يا دهغه معادل په حقوقي اوفقهي علومو کې دلورو زده کړو لرل .

مدت یکسال انتخاب می گردند. معاون ومنشی برای سال های بعدی نیز کانديد شده می توانند.

(۳) معاون ومنشی با اکثريت آرای اعضای کمیسیون درحالات آتی از وظايف شان برکنار می گردند :

۱- عدم استعداد وتوانمندی دراجرای وظايف .

۲- عدم اجرای به موقع وظايف شان .

(۴) حدود وظايف وصلاحيت های رئيس ، معاون ومنشی در اصول وظايف داخلي کمیسیون مشخص می گردد.

شرايط عضويت

ماده پنجم :

عضو کمیسیون دارای شرايط آتی می باشد:

۱- داشتن تابعيت افغانستان . *

۲- داشتن تحصیلات عالی درعلوم حقوقي يا فقهی درسطح ماستری يا معادل آن .

- ۳- په حقوقي او فقهي مسایلو کې
۴- د نیک شهرت لرل .
۵- د پنځه دېرش کالو عمر بشپړول .
۶- په جنایاتو نه محکومېدل او له مدني حقوقو څخه نه بې برخې کېدل .
۷- د دندې ترسره کولو په موده کې د ګوندونو یا سیاسي سازمانونو د غړیتوب نه لرل .
- د غړیتوب د لاسه ورکولو حالتونه
شپږمه ماده :
د کمېسیون غړی په لاندینيو حالاتو کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي:
۱- د صعب العلاج او دوامدارې ناروغې چې د دندې د ترسره کولو څخه شي او یا د مدني حقوقو د لاسه ورکولو په حالاتو کې .
۲- لیکلې استعفاء او د جمهور رئیس له خوا دهغه منل .
- ۳- داشتن حد اقل (۵) سال تجربه
۴- داشتن شهرت نیک .
۵- اکمال سن سی و پنج سالگی .
۶- عدم محکومیت به جنایت و حرمان از حقوق مدنی .
۷- عدم عضویت در احزاب و سازمان های سیاسی حین تصدی و وظیفه .
- حالات از دست دادن عضویت
ماده ششم :
عضو کمیسیون در حالات آتی عضویت خویشرا از دست می دهد:
۱- در حالات مریضی صعب العلاج و دوامدار که مانع اجرای وظیفه گردد یا از دست دادن حقوق مدنی .
۲- استعفاء کتبی و قبولی آن از جانب رئیس جمهور .

۳- اشتغال به ساير وظائف
حين عضویت در کمیسیون
(تدریس در مؤسسات تحصیلات عالی
از این حکم مستثنی می باشد).

۴- در صورت نقض یکی
از شرایط مندرج ماده پنجم
این قانون.

۵- در صورت سوء استفاده از
موقف رسمی وعدم پابندی به
وظیفه وتعلل متواتر در اجرای
وظایف در مطابقت با اصول
وظایف داخلی.

پیشنهاد سلب عضویت

ماده هفتم: *

* شورای عالی ستره محکمه ماده هفتم را که چنین
مشعر است:

(پیشنهاد سلب عضویت در مطابقت به اجزای (۳، ۴)
و (۵) ماده ششم این قانون از جانب حد اقل پنج تن
از اعضای کمیسیون مطرح می گردد.

منظوری پیشنهاد مذکور با اکثریت آرای اعضاء از
صلاحیت های ولسی جرگه می باشد.

رئیس جمهور عضو جدید را در خلال مدت یک ماه
از تاریخ استعفاء مطابق به احکام این قانون تعیین می
کند.

خلاف قانون اساسی تشخیص نموده است.

۳- په کمیسیون کې د غړیتوب په
وخت کې په نورو دندو
بوختېدل (دلورو زده کړو په مؤسسو کې
تدریس له دې امر څخه مستثنی دی).

۴- د دې قانون په پنځمه ماده کې
له درج شوو شرطونو څخه د یوه
شرط په نقضولو سره.

۵- د داخلي دندو له اصولو سره
سم درسمي موقف څخه د ناوړه
گټه اخیستنې، خپلې دندې ته د نه
پابندۍ او د دندو په ترسره کولو کې
د پرله پسې تعلل په صورت کې.

د غړیتوب د سلبیدو وړاندیز

اوومه ماده: *

* د سترې محکمې عالي شوري اوومه ماده چې
داسې مشعره ده:

(د دې قانون په شپږمه ماده کې د (۳، ۴ او ۵)
اجزاو سره سم د غړیتوب سلبېدل لږ تر لږه
د کمیسیون د پنځو غړو په وړاندیز مطرح کېږي.

د نوموړي وړاندیز منل د غړو په اکثریت رایو د
ولسي جرگې له واکونو څخه دي.

جمهور رئیس، نوی غړی داستعفاء له نېټې څخه د
یوې میاشتې په مودې کې ددغه قانون د حکمونو
سره سم ټاکي)

د اساسي قانون پر خلاف تشخیص کړې ده.

فصل سوم
وظایف و صلاحیت های
کمیسیون

وظایف و صلاحیت ها

ماده هشتم :

کمیسیون به منظور نظارت
بهرتر از تطبیق احکام مندرج
قانون اساسی دارای وظایف
و صلاحیت های ذیل می باشد:

- ۱-.....*
- ۲- نظارت از رعایت و تطبیق احکام
قانون اساسی توسط رئیس جمهور ،
حکومت ، شورای ملی ، قوه
قضائیه، ادارات ، مؤسسات
و سازمان های دولتی و غیر دولتی .
- ۳- رایۀ مشوره های حقوقی در
مورد مسایل ناشی از قانون
اساسی به رئیس جمهوری
و شورای ملی .

درییم فصل
دکمیسیون دندی او
واکونه

دندی او واکونه

اتمه ماده :

کمیسیون، به اساسی قانون کی
ددرج شوو حکمونو له تطبیق خخه
د بنی خرنی په منظور د
لاندنیودندو او واکونو لرونکی دی:

- ۱-.....*
- ۲- دجمهور رئیس ، ملی شوری،
قضائیه قوی ، حکومت او نورو
دولتی او غیر دولتی ادارو، مؤسسو
اوسازمانونو له خوا داساسی قانون
له تطبیق او رعایتولو خخه خرنه .
- ۳- جمهوررئیس او ملی شوری ته
د اساسی قانون خخه د راپیدا
شوو مسئلو په هکله دحقوقی
مشورو ورکول .

* شورای عالی ستره محکمه جزء (۱) ماده هشتم راکه
چنین مشعر است:

(تفسیر احکام قانون اساسی به اساس تقاضای رئیس
جمهور، شورای ملی، ستره محکمه و حکومت)
خلاف قانون اساسی تشخیص نموده است.

* د سترې محکمې عالی شورې د (۸) مادې (۱) جزء
چې داسې مشعر دی:

(د جمهور رئیس، سترې محکمې او حکومت په غوښتنه
د اساسی قانون د حکمونو تفسیرول)
د اساسی قانون پر خلاف تشخیص کړی دی.

۴-.....*

۵- ارایه پیشنهاد مشخص به رئیس جمهور و شورای ملی در زمینه اتخاذ تدابیر به منظور انکشاف امور قانون گذاری در مواردی که قانون اساسی حکم نموده است.

۶- ارائه گزارش به رئیس جمهور در صورت ملاحظه تخلفی یا تخلف از احکام مندرج قانون اساسی.

۷- تصویب لوایح و طرز العمل های مربوطه.

صلاحیت احاله

ماده نهم :

مقامات عالی ذیل صلاحیت احاله مسایل ناشی از احکام قانون اساسی را غرض ابراز نظر حقوقی به کمیسیون دارا می باشد:

۱- رئیس جمهور .

۲- مجلسین شورای ملی .

۴-.....*

۵- به هغو حالاتو کي چي اساسی قانون حکم و کړی، دقانون جوړوني دچارود پر مختيا په موخه دتديرونو دنيولو په برخه کي جمهوررئيس او ملي شوري ته دخانگړي وړاندیز وړاندي کول.

۶- په اساسي قانون کي ددرج شوو حکمونو څخه د مخالفت يا سر غړوني په صورت کي، جمهوررئيس ته درپوت وړاندي کول .

۷- دپړاندو لايحو او کړنلارو تصويبول.

د احالي واک

نهمه ماده :

لاندې عالي مقامات دحقوقي نظر دوړاندي کولو په موخه داساسی قانون څخه درا پيدا شويو مسئلو داحالي د واک لرونکي دي :

۱- جمهور رئيس .

۲- دملي شوري دواړه جرگي .

* شورای عالی ستره محکمه جزء (۴) ماده هشتم را که چنین مشعر است:

(مطالعه قوانین نافذه غرض دریافت تناقضات با قانون اساسی و ارایه آن به رئیس جمهور و شورای ملی به منظور اتخاذ تدابیر جهت رفع آنها) خلاف قانون اساسی تشخیص نموده است.

* د سترې محکمې عالي شوري د (۸) مادې (۴) جزء چې داسې مشعر دي:

(له اساسي قانون سره د تناقضاتو د پيدا کولو په موخه د نافذه قوانينو کتنه اود هغو د لري کولو لپاره د تدبيرونو د نيولو په موخه، جمهور رئيس او ملي شوري ته د هغو وړاندي کول) داساسي قانون پر خلاف تشخيص کړی دی.

۳- ستره محکمه .

۴- دبشرد حقوقو خپلواک
کمپسیون، دټاکنو خپلواک
کمپسیون، داداري اصلاحاتو اوملکي
خدمتونو خپلواک کمپسیون .

۳- ستره محکمه .

۴- کمپسیون مستقل حقوق بشر،
کمپسیون مستقل انتخابات،
کمپسیون اصلاحات اداري
وخدمات ملکی .

څلورم فصل

دغونډو د داېرولو ډول

د کمپسیون غونډې

لسمه ماده:

(۱) د کمپسیون دغونډو نصاب
دپنځو تنو غړو په حضور سره
بشپړېږي.

(۲) په غونډو کې پریکړې
دحاضر و غړو د رایو په اکثریت سره
نیول کېږي .

د رایو د مساوي کېدو په صورت
کې هغه لوری چې د غونډې رئیس
ورته رایه ورکوي، اکثریت گڼل
کېږي .

(۳) د کمپسیون عادي غونډې په
اونۍ کې یوځل جوړېږي .

فصل چهارم

طرز تدویر جلسات

جلسات کمپسیون

ماده دهم:

(۱) نصاب جلسات کمپسیون
در صورت حضور پنج نفر از اعضا
تکمیل می گردد.

(۲) تصامیم در جلسات به اساس
رای اکثریت اعضای حاضر اتخاذ
می گردد.

در صورت تساوی آراء نظر
طرفیکه رئیس جلسه به آن رای
می دهد، اکثریت شناخته
می شود.

(۳) جلسات عادی کمپسیون هفته
یکبار دایر می گردد.

(۴) جلسات فوق العاده به اساس تقاضای رئیس جمهور، شورای ملی، تصمیم رئیس کمیسیون یا تقاضای سه نفر از اعضای کمیسیون دایر می گردد.

فصل پنجم

احکام متفرقه

مصونیت از تعقیب عدلی

ماده یازدهم:

(۱).....*

(۲) اعضای کمیسیون به استثنای حالات مندرج ماده ششم این قانون الی ختم دوره خدمت از وظایف شان عزل نمی شود.

دعوت در جلسات

ماده دوازدهم:

کمیسیون میتواند در جلسات خویش مسئولین ادارات دولتی و غیر دولتی را به خاطر بحث روی مسایل مطروحه دعوت نماید.

(۴) فوق العاده غونلهی دجمهور رئیس، ملی شوری دکمسیون درئیس په پریکړه یا دکمسیون ددری تنو غرو په غوښتنه دایرپری.

پنځم فصل

متفرقه حکمونه

له عدلی تعقیب څخه مصونیت

یوولسمه ماده:

(۱).....*

(۲) دکمسیون غری ددی دقانون په شپږمه ماده کې ددرج شوو حالاتو پرته د دندی ددوری تر پایه له دندو څخه نه گوښه کېږي.

غونلهو ته رابلل

دوولسمه ماده

کمیسیون کولای شي په خپلو غونلهو کې ددولتي او غیر دولتي ادارو مسئولین په طرحه شوو مسئلو باندې دبحث لپاره راوبولي.

* شورای عالی ستره محکمه فقره (۱) ماده یازدهم راکه چنین مشر است: (عضو کمیسیون بدون اخذ موافقه رئیس جمهور گرفتار، توقیف و مورد تعقیب عدلی قرار گرفته نمی تواند. حالات جرم مشهود از این امر مستثنی است.) خلاف قانون اساسی تشخیص نموده است.

* د سترې محکمې عالی شوري د (۱۱) مادې د (۱) فقره چې داسې مشر دي: (دکمسیون غری د جمهور رئیس د موافقې له اخستلو پرته، نیول، توقیف او تر عدلی تعقیب لاندې نیول کیدای نشي. دمشهود جرم حالات له دې امر څخه مستثنی دی.) د اساسی قانون پر خلاف تشخیص کړی ده.

رابلل شوي په غونډو کې دنظر او
مشورې ورکولو حق لري .

دارالانشاء

ديارلسمه ماده :

(۱) کمپسيون د اداري چارو
د پرمخ بيولو په منظور د دارالانشاء
لرونکی دی.

د دارالانشاء په سر کې رئيس خای
لري.

دارالانشاء خپلې دندې د
قانون او هغې کړنلارې سره سم چې
د کمپسيون له خواتصويبېري ،
تر سره کوي.

(۲) رئيس ، مامورين او د دارالانشاء
نور کارکونکي د قانون د حکمونو
سره سم استخدا مېري.

(۳) د کمپسيون اداري تشکيل
او بودجه د دولت د بودجې
د برخې په توگه د کمپسيون له خوا
وړاندیز او د قانوني پړاوونو له تېرولو
او د جمهور رئيس له منظوري-
وروسته د کمپسيون درئيس له خوا

مدعوي درجلسات دارای حق ابراز
نظر و مشوره می باشند .

دارالانشاء

ماده سيزدهم:

(۱) کمپسيون به منظور پيشبرد
امور اداري دارای دارالانشاء
می باشد .

در رأس دارالانشاء رئيس قرار
دارد .

دارالانشاء وظائف خود را مطابق
احکام قانون و طرز العمل که از طرف
کمپسيون تصويب می گردد،
اجراء می نمايد.

(۲) رئيس ، مامورين ، وساير
کارکنان دارالانشاء مطابق احکام
قانون استخدام می گردند.

(۳) تشکيل اداري و بودجه
کمپسيون به حيث جزء بودجه
دولت از طرف کمپسيون پيشنهاد
وبعد از طی مراحل قانونی
و منظوری رئيس جمهور توسط
رئيس کمپسيون تطبيق

تطبيقېږي .

معاش او امتيازات

خوارلسمه ماده:

د کمېسيون غړي د دولتي لورپو مقاماتو له ډلې څخه دي او د هغوي معاشونه او امتيازونه د قانون سره سم اجرا کېږي .

د کمېسيون د نظر خپرول

پنځلسمه ماده :

* .....

د مهر لړل

شپاړلسمه ماده :

کمېسيون د ځانگړي مهر لرونکي دي.

انفاذ

اووه لسمه ماده :

دغه قانون د توشیح له نېټې څخه نافذ او په رسمي جریده کې خپريږي.

می گردد.

معاش و امتيازات

ماده چهاردهم:

اعضای کمیسیون از جمله مقامات عالی دولتی بوده، معاش و امتيازات آنها طبق قانون اجراء می گردد.

نشر نظر کمیسیون

ماده پانزدهم:

* .....

داشتن مهر

ماده شانزدهم:

کمیسیون دارای مهر مخصوص می باشد.

انفاذ

ماده هفدهم:

این قانون از تاریخ توشیح نافذ و در جریده رسمی نشر می گردد.

اشتراک سالانه

در مرکز و ولایات: (۸۰۰) افغانی
برای مامورین دولت : با ۲۵ فیصد تخفیف
برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق ، نصف قیمت
خارج از کشور : (۲۰۰) دالر امریکایی

**ISLAMIC REPUBLIC
OF
AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE**

**OFFICIAL
GAZETTE**

Extraordinary Issue

- **Mass Media Law**
- **The Law of Independent Commission for
Overseeing the Implementation of Constitution**

Date: ۶th JULY. ۲۰۰۹

ISSUE NO :(۹۸۶)